БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 200 (8725) | 1958 оной августын 24, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Таряа хуряалгын үедэ машина, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглая! (1-дэхи нюур).

Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференци (1-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: **Г. Пепеляев.**—Түсэбэй ёһоор ажалаа эмхидхэнэбди (2-дохи нюур).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (2-дохи нюур).

А. Уланов.—Совет үеын бурят поэзи (2-дохи нюур).

ЭДИР ЗАЛУУГАЙ, ЭРШЭ ХҮСЭНЭЙ ҺАЙНДЭР (3-дахи нюур).

ХИЛЫН СААНАҺАА (4-дэхи нюур).

Т. Колесниченко.—Колониальна дарлалтада эсэргүүсэн тэмсэнэ (4-дэхи нюур).

Ажалшадые физкультурна хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадуулая

Манай орон дотор физкультура болон спорт үргэнөөр эрхэхэ бүхы эрхэ байдал байгуулагданхай. Имагтал һүүлэйн дүрбэн жэлэй турша соо 370 стадион, 1245 гимнастическа зал болон бассейн, 31 мянга гаран спортивна талмайнууд шэнээр түхеэрэгдэһэн, физкультура болон спортын талаар 45 мянга үлүүтэй багшанар, бусад мэргэжэлтэд бэлдхэгдэһэн байна. Эдэ баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, арад зоной элүүр энхэ байдал, бэеэнэй согтой солбон, хүхюун зоргалтайгаар ажаһууха туйлай парти, правительствын зүгһөө үдэр бүри анхарал оролдолго харуулжа байдагыень эли тодоор харуулна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ физкультура, спорт хүгжөөхэ талаар Бурят нютагтамнай мүн лэ багагүй бэшэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Өөһэдынгөө зэргэдэ 50 мянга гаран гэшүүдые нэгэдүүлһэн 1000 шахуу физкультурын коллективүүд республикада доторнай мүнөө үедэ хүдэлнэ. Тэдэнэй болон бүхы ажалшадаймнай туһаламжаар олдэн арбаад спортивна түхеэрэлгэнүүд шэнээр байгуулагдаа. Мүн физкультурна хүдэлөөндэ үргэн олониитые хабаадуулха хэрэг зарим тэды һайжараа, шамбай шииираг бэетэй, гадамар бэрхэ олон хүбүүд, басагаднай спортын мастернууд, разряднигууд боложо, түрэл республикынгаа спортивна нэрэ хүндые амжалтатайгаар хамгаалдаг юм. Тэдэнэй тоодо Бадма Жигмитов, Василий Яременко, Гопас Шарипов, Лубсама Гармаева, Владимир Николаев болон бусад оролсоно.

Мүнөө республика доторнай гурбан жэлэй соёлой добтолгын далайса ехэтэйгээр дэлгэржэ байхада физкультурна организацинуудай үүргэ болон харюусалгань улам дээшэлээ. Гэхэ зуура, тэдэнэй олонхинь, ялангаяа хүдөө нютагуудта ажал хүдэлмэреэ дайшалхы шэнжэ шанартайгаар ябуулдаг, арад зонойнгоо эрилтые хүрэнээр хангадаг болоо гэжэ магтан хэлэхын яашье аргагүй.

Жэшээ болгон «Урожай» гэжэ хүдөөгэй һайн дуранай спортивна бүлгэмэй хүдэлмэрые хараад үзэе. Республикымнай тус бүлгэмдэ 13 мянган гэшүүдтэй доодо шатын 800 шахуу коллективүүд бии. Энэ бүлгэм гэшүүдэйнгээ тоогоор нимэ үсөөн байбашье, мүн зоной дура татамаар ажал хүдэлмэреэ һайжаруулжа шөөл шадаадүй гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Энээн тухай иимэ баримта гэршэлнэ. Мухаршэбэрэй аймагта ажалшадай амарха спортивна талмай, элдэб хэрэгсэл дуталдадаг, тиимэһээ махабадын соёлой хүдэлмэри эндэ тэсэшэгүй муугаар ябуулагдадаг. Иимэ задагай зайдан байдалһаа дары гаража, гурбан жэлэй соёлой добтолгын үедэ адагай захын арбаад шэнэ стадион, талмайнуудые барихын орондо тус аймагайхид холын хараата ямаршье түсэб зохёонгүй, абяа аниргүй һанаа амархан һуужал байһаар. Иимэ байдалтай саашадаа эбсэжэ огто болохогүй.

Иимэрхүү байдал Хориин, Яруунын, Кяхтын, Ториин аймагуудта үзэгдэнэ. Тусхайлан хэлэхэдэ, кяхтынхид гурбан жэлэй соёлой добтолгодо хам оролсообди гэлдээд, колхозуудта оройдоол 4 стадион, городтоо нэгэ спортивна зал түхеэрхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан байгаа. Теэд энэ түсэбөө хүсэлдүүлхын түлөө эндэхид нэгэшье алхам хээгүй, ямаршье һанаашалга гаргаагүй, харин тиихэдэ аймагай физкультура болон спортын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Чимбеев кабинет соогоо саарһа эреэлһээр сагаа баража һууха юм.

Манай арад физкультура, спорт эрхилхэ дуратайшье, эрхилдэгшье байна. Тиимэһээ физкультурна организацинууд комсомолой болон профсоюзай организацинуудтай хамта дэмы хооһон шашаг шууяа татангүй, үргэн ниитэ хүдэлмэришэд, таряашад болон алба хаагшадай дунда бодото эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, физкультурна хүдэлөөндэ үбгэд залуугай илгаагүйгөөр тэдэниие олоор хабаадуулха уялгатай. Энэ хүдэлмэри эмхидхэхэдээ спортивна түхеэрэлгэнүүдые барилгада, олон янзын нааданай хэрэгсэлнүүдые худалдан абалгада нэн түрүүн горьтой анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Тэрэшэлэн һүүлэй жэлнүүдтэ спортын зарим зүйлөөр республикын хуушанай туйлалтанууд шэнэдхэгдэнэгүй, спортсменүүдэй мэргэжэл шадабаринь өөдтэй дээшэлнэгүй. Энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, манай эндэ һуралсал-һорилгын хүдэлмэри һулаар табигданхай, шамбай солбон залуушуул хүсэд элирүүлэгдэнэгүй, мүн дүй дүршэл ехэтэй тренернүүд үшөөл дутамаг байһаар гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Гадна, олохон фабрика, заводуудта болон бусад эмхи зургаануудта, хүдөө нютагуудта үйлэдбэриин гимнастика таһалгаряагүйгөөр хэгдэнэгүй, бурят арадай үндэһэн түхэлэй спорт бирагүйгөөр хүгжөөгдэнэ. Эдэ дутагдалнуудые дары усадхахын түлөө физкультура болон спорт эрхилдэг республиканска комитет, тэрэнэй нютагуудтахи эмхи зургаанууд зохистой хэмжээнүүдые абаха зорилготой. Ажалшадые физическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ асуудалда һуларшагүй анхарал хандуулжа, физкультурна организацинуудай хүдэлмэриие хинан шалгаха, тэдээндэ туһаламжа үзүүлжэ байха зорилго мүн лэ партийна, советскэ органуудай үмэнэ табигдана.

Мүнөөдэр советскэ физкультурнигууднай өөһэдынгөө заншалта һайндэрые тэмдэглэжэ байна. Саашадаа спортдоошье, ажалдаашье шэнэ һайн һайхан амжалтануудые туйлажа байхыень тэдэнэртэ хүсэе!

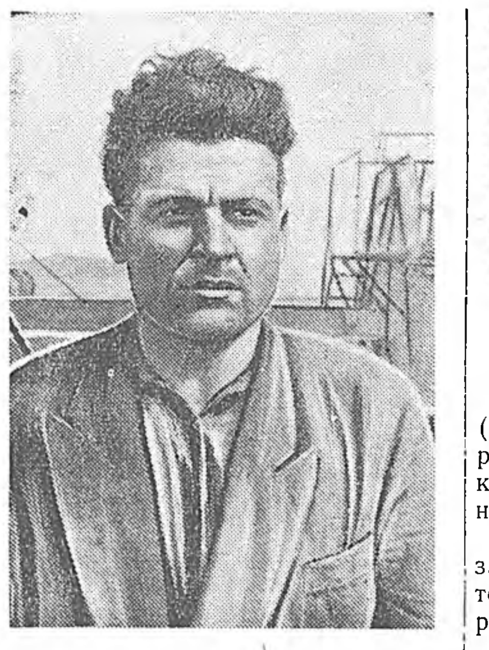
Республикын колхоз, совхозуудта һү һаалга тухай

1958 оной августын 20-ной мэдээн

Аймагууд	1957 оной энэ үеынхитэй сасуулхада һү һаалгын дээшэлһэниинь (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): августын 2-дохи 10 хоногто, 1958	1957	1958 оной августын 1-дэхи 10 хоногто
…гражанай	100,5	48	49	53
Кударын	07,5	60	59	66
…чурын	104,9	52	54	45
…дын	85	46	57	58
…уунын	85,9	46	65	48
…грайн	82,9	42	52	38
…каменай	94,3	31	31	38
…олгын	104,8	47	45	48
…банскын	102,8	65	61	71
…энгын	87,2	43	47	43
…дарын	109,6	55	49	58
…румканай	98,0	45	47	49
…хтын	87,3	51	60	51
…харшэбэрэй	86,2	41	49	48
…байкальска	98,9	64	69	66
…энгын	86,8	46	55	48
…рбагатайн	85,9	37	47	39
…риин	92,4	40	44	44
…хэнэй	97,7	48	46	50
…риин	79,4	41	50	42
…унтын	116,6	57	30	39
…ын	70,3	11	26	11
…йто-Байгалай	100	37	35	37
СОВХОЗУУД:				
…чурын	—	95	—	84
…рьёогой	—	77	—	81
…уунын	—	62	—	57
…яхтын	—	72	—	79
…рдэм	—	50	—	66
…элэнгын	—	38	—	45
…орин	—	41	—	41

* Ахын болон Хойто-Байгалай аймагайхи августын 1-дэхи 10 хоногой мэдээгээр үгтэнэ.

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ҮЕДЭ МАШИНА, ТЕХНИКЭЕЭ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАЯ!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой суута комбайнер Изот Федосеевич Кривогорницын таряа хуряалга дээрэ үдэр бүриингөө даабарие 200—250 процент дүүргэнэ.

Д. Болхоевой фото.

ТАРЯА ТУШААЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

Зэдын аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушаажа эхилһээр хэдыхэн хоножо байна. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 428 центнер, Чапаевай—333 центнер, Дзержинскиин—201 центнер, Гэгээтын Сталинай нэрэмжэтэ колхоз—98 центнер шэнэ ургасын таряа гүрэндэ тушааба.

Аймагай колхозуудта эдэ үдэрнүүдтэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

А. Доноева.

Шэнэ хүсэтэйгөөр ажаллана

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид (Кяхта) таряа хуряалгада жэгдэрэн оронхой. Тэндэ 4 лафетнэ жатка, 4 комбайн таряа хуряажа ябана.

Эндэ мүнөө 500 гектар тухай газарай шэниисэ, хара таряан, тэрэ тоодо 340 гектарынь амяарлан хуряагдаа.

Дүршэлтэй машинист Владимир Чойдоровой лафетнэ жатка (трактористнь нүхэр Абдулгази Каюмов) бүтээсэтэй һайнаар ажаллана. Эдэ механизаторнууд 15 үдэрэй турша да 200 гектар таряа амяарлан хадажа, тэрэнээ суглуулаад, сохихо уялга абаа һэн. Абаһан уялгаяа тэдэнэр бэелүүлжэ байнхай. Хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэн, машина, техникээ һаадгүйгөөр ябуулжа, нүхэд Чойдоров Каюмов хоёр халаан соогоо 16 гектар хадаха түсэбтэй аад, 28,5 гектар хүрэтэр хадана. Нэгэдэхи комплексно бригадын лафетнэ жаткын машинист Александр Шакиров (трактористнуудынь Л. Шакиров, Л. Ганжуров) жэшээтэ һайнаар ажалладаг юм. Тэдэнэй хадажа байһан газарта таряан үдхэн, үндэрөөр урганхай. Тиимэшье һаань шадабари, мэргэжэлтэй эдэ механизаторнууд үдэр бүри 20—25 гектар таряа эрхим шанартайгаар хадана.

Тарянай хүсэд эдеэшэһэн газарта комбайнаар сэхэ хадажа эхилээ. Комбайнернууд Цындэ Цыренов, Михаил Овсянкин гэгшэд 136 гектар таряа хадаад байна. Эдэ комбайнернууд оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө даабарие 150 процент дүүргэдэг заншалтай.

Табангуудай, Харгантын бригадануудай тоогууд дээрэ хүн зон олон. Эндэ үдэр ерэхэ бүри шэнэ ургасын таряан эдеэшэжэ байна. Тоогууд дээрэ орооһо таряа сэбэрлэдэг зернопульт, таряа ашадаг машинанууд хүдэлнэ. Сэбэрлэгдэһэн, һайса хатаагдаһан шэнэ ургасын таряан һаядаа гүрэндэ худалдагдажа, үрэһэндэ хаагдажа эхилхэнь.

Таряа хуряалгын хүдэлмэри энэ колхоздо үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Орооһо таряагаа һайн шанартайгаар, богони болзор соо хуряажа абахаар тэндэхи механизаторнууд, колхознигууд зоригжонхой, үсэд шангаар ажаллана. **С. Климов.**

Гүрэндөө 40 мянган пүүд орооһо худалдахабди

«Колхозно байгуулалтые улам саашадань бэхижүүлхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоолой һүүлээр манай колхозой ажабайдалда ехэхэн хубилалта болоо. Үнгэрэгшэ хабар 19 трактор, 12 комбайн болон хүдөө ажахын ондоошье олохон машина, зэмсэгүүдые 800 шахуу мянган түхэригтэ худалдажа абаа һэмди. Тиин газар дээрээ ганса эзэн боложо, тарян ажалайнгаа бүхы хүдэлмэриие өөрын үзэмжөөр, өөрын хүсөөр бүтээхэ арга манда олгогдоо.

Үнгэрэгшэ хабар 4300 гаран гектарта тарилга хэһэн байнабди. Энээнэй 2850 гектарынь орооһо таряан байгаа. Манай механизаторнуудай үнэн сэхээр, оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар хабарай тарилгамнай богони болзор соо һайн шанартайгаар хэгдэжэ дүүрээ һэн. Урданайхи шэнгеэр МТС колхоз хоёр бэе бэедээ хаялсажа байһаар хүдэлмэреэ унжагайруулхаяа болёо.

Колхозой таряалангай үргэн уужам талмай дээрэ үндэр баян ургаса гаража, маниие баясуулба. Бүхы дээрээ дунда жэшээгээр гектар бүриин 11—12 центнерһээ доошо бэшэ орооһо таряа хуряажа, амбаартаа хаахаар тухайлнабди. Энэ тухай орооһоной абтахань хуряалгын түрүүшын үдэрһөө элирнэ. Мүнөө эртэ тариһан шэниисэ, хара таряагаа амяарлан хуряажа байнабди.

Энэ баян ургаса хуряажа абаад, гүрэндөө орооһо таряа ехээр худалдаха, 6 мянга шахуу центнер сортовой үрэһэ хүрэнгэ болгон хаахабди. Мүн тиимэһээ адуу малда эдюулхэ орооһо тарянай зүйлые ехээр үлөөгөөд, колхознигуудайнгаа ажалта үдэр бүридэнь 1,5—2 килограмм таряа хубаахаар хараалагдана.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоол колхозуудые бүри баян болгохо ехэ хэмжээ-ябуулга болоно. Энэ тогтоолоор зоригжоһон манай колхознигууд хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо гэжэ шиидээд, тэрэнээ хүсэлдүүлхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна. Энэ жэлдэ орооһо тарянай баян ургаса абажа урмашан, колхознигууднай гүрэндөө 40 мянган пүүд орооһо худалдаха гэжэ шиидээ.

П. Будаев, Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

РТС мууса туһална

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой полинууд дээрэ баян ургаса урганхай. Колхозой правлени энэ ургасаяа гол түлэб амяарлан хуряажа абаха түсэбтэй. Тэрэнэй ёһоор 25 үдэрэй туршада 2971 гектар таряан хуряагдаха болоно.

Теэд хуряалгын сагай эхилхэдэ колхозой лафетнэ жаткануд, комбайнууд хүсэд бэлэн бэшэ байшоо. Ториин заһабарилгын-техническэ станци лафетнэ жаткануудые шухала хэрэгтэй частьнуудаар хангаагүй, колхозуудшье тэрэнээ саг соонь оложо абахые оролдоогүй байшоо. Имагтал хэрэгтэй частьнуудай үгы дээрэһээ хэдэн трактор хуряалгын халуун хаһада миин зогсожо байна. Мүн энэ шалтагаанаар силос хуряажа байһан комбайнууд ехээр һаатана.

Энэ жэлдэ орооһо таряан хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ эдеэшэжэ, таряа хуряалгые августын 10-наар эхилхэ байһан аад, 4—5 үдэрөөр хожомдожо эхилээд, хуряалгаяа тон аали нобшоор ябуулжа байнхай. Лафетнэ жаткануд, комбайнууд саг үргэлжэ эбдэрнэ, тэрэниие түргэнөөр заһаха гэхэдэ хэрэгтэй частьнууд байхагүй. Иигэжэ нобшоржо байһаар бургалтайгаархин үндэр баян ургасаяа ехээр гээлтэдэ оруулхаяа байна. Ториин РТС-эй хүтэлбэрилэгшэд эдэ алдуу эндүүгээ дары заһажа, колхозуудые хэрэгтэй частьнуудаар хангаха уялгатай.

А. Капустин, агроном.

Эмхи гуримгүй ажал

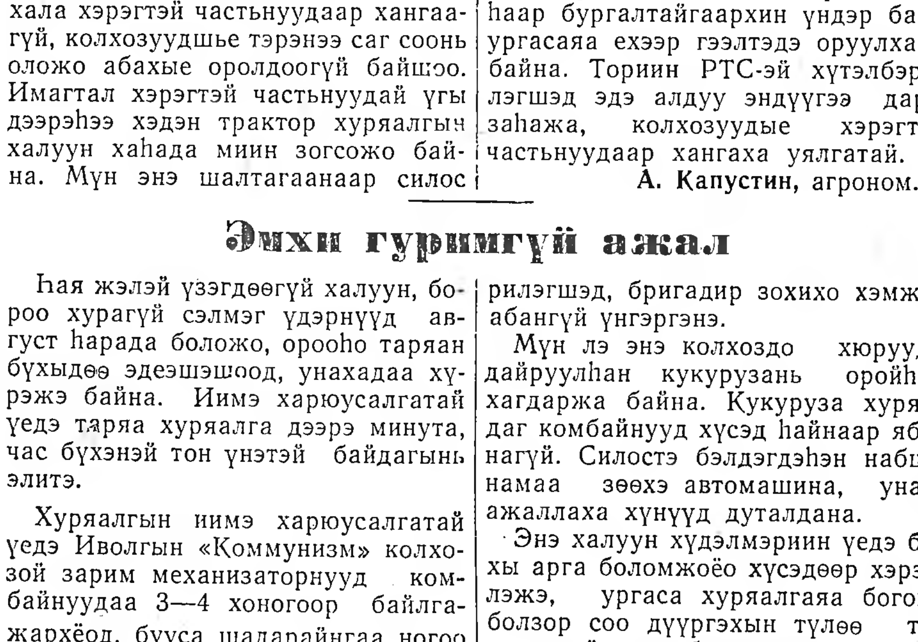
Һая жэлэй үзэгдөөгүй халуун, бороо хурагүй сэлмэг үдэрнүүд август һарада боложо, орооһо таряан бүхыдөө эдеэшэшоод, унахадаа хүрэжэ байна. Иимэ харюусалгатай үедэ таряа хуряалга дээрэ минута, час бүхэнэй тон үнэтэй байдагынь элитэ.

Хуряалгын иимэ харюусалгатай үедэ Иволгын «Коммунизм» колхозой зарим механизаторнууд комбайнуудаа 3—4 хоногоор байлгажархёод, бууса шадарайнгаа ногоо сабшахаяа ябашадаг ушар үзэгдэнэ. Энээн тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд, бригадир зохихо хэмжээ абангүй үнгэргэнэ.

Мүн лэ энэ колхоздо хюруулда дайруулһан кукурузань оройһоо хагдаржа байна. Кукуруза хуряадаг комбайнууд хүсэд һайнаар ябанагүй. Силостэ бэлдэгдэһэн набша намаа зөөхэ автомашина, унаа, ажаллаха хүнүүд дуталдана.

Энэ халуун хүдэлмэриин үедэ бүхы арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэжэ, ургаса хуряалгаяа богони болзор соо дүүргэхын түлөө тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Б. Содбоев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой агроном Н. Кудинова (баруун гарһаа) тоогые даагша А. Суровцоватай үрэһэндэ хаагдаһан тарянай шанарые шалгажа байна.

А. Калмыковой фото.

ЗҮҮН СИБИРИИН ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН ХҮСЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ КОНФЕРЕНЦИ

ЭРХҮҮ, августын 22. (ТАСС). Зүүн Сибириин үйлэдбэрилгын хүсые хүгжөөхэ конференци Эрхүүдэ үргэлжэлһөөр.

Августын 22-то түлишын болон энергетикын секцинүүд хамтын заседани хэжэ, Зүүн Сибириин түлишын, энергетическэ ажахы саашадань яажа хүгжөөхэ тухай хөөрэлдөө. Зүүн Сибирьтэ түлишэ, энерги гол түлэб шулуун, хүрин нүүрһэнүүдһээ абтана, энэ нүүрһэн эндэ айхабтар ехэ гэжэ эрдэмтэд, проектнэ, түсэблэлгын организацинуудай түлөөлэгшэд элидхэлнүүд соогоо харуулаа. Зүүн Сибириин нүүрһэнэй хүрьһэндэ дүтэ байдаг дээрэһээ, тэрэниие малтан абахада хилбар бэлэн юм.

Энергетикын секциин үдэшын заседани дээрэ түлишөөр ябуулагдадаг хүсэтэ электростанцинуудые нүүрһэнэй байдаг газарта бариха гэһэн асуудал хэлсэгдээ. Канско-Ачинска, Эрхүүгэй үнэгүй нүүрһэнэй база дээрэ хүсэтэ теплоэлектроцентральнууд түбхын түрүүндэ баригдаха ёһотой гэжэ СССР-эй Электростанцинуудай министерствын техническэ управлениин түлөөлэгшэ, техническэ наукануудай кандидат Б. И. Дуб элидхэл соогоо онсолон тэмдэглэбэ. Мүнөө Зүүн Сибириин эрхэ байдалда түлишөөр ябуулагдадаг томо электростанци бариха дүй дүршэл бии. 600 мянган киловатт хүрэтэр хүсэтэй агрегадуудтай, 2,5 миллион киловатт хүрэтэр хүсэтэй тепловой станцинуудые ойрын долоон жэлэй туршада байгуулха арга бии гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Хэрбээ түлишөөр ябуулагдадаг электростанциие, газарыень һайнаар оложо, зүбөөр проектыень табижа, мүнөө үеын арга методүүдые хэрэглэн барибал, тиимэ электростанци уһаар ябуулагдадаг электростанцитай үнэ сэнгээрээ адли электроэнерги гаргажа үгэхэ байна гэжэ «Теплоэлектропроектын» Ленинградска отделениин хүдэлмэрилэгшэ инженер И. Н. Озарной тодорхой жэшээнүүд дээрэ харуулаа.

Зүүн Сибирьтэ целлюлозно промышленность хүгжөөхэ арга замууд тухай «Гипробум» гэжэ проектнэ институдай главна инженер Б. А. Смирновой элидхэл ой модоной ажахын секцидэ шагнагдаа. Долоон жэлэй туршада Зүүн Сибирьтэ 8 хүсэтэ целлюлозно-саарһанай комбинат барихаар хараалагдаа гэжэ элидхэлшэ мэдээсэбэ. Тэрэнэй нэгэниинь Красноярскда дүүргэгдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ Братскда целлюлозно-саарһанай комбинадай барилга эхилхэнь. Комбинированнэ, комплексно предприятинуудые бариха тушаа асуудалда ой модоной ажахын секцидэ хабаадагша ехэ анхарал хандуулна.

Транспортын секци СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент Т. С. Хачатуровай хүтэлбэри доро хүдэлмэрилнэ. Зүүн Сибириин транспорт хүгжөөхэ тухай асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэжэ, энэ талаар хэдэн үнэтэ дурадхалнууд абтаа.

Ази, Африкын оронуудай уласхоорондын кинофестиваль

ТАШКЕНТ, августын 21. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай кинофестивальда августын 21-дэ фильмнүүд харуулагдажа эхилээ.

Фестивальда хабаадагшад сооһоо алфавидай ёһоор эгээл түрүүлэн байһан Азербайджан түрүүлжэ фильмнүүдээ харуулха хүндэтэ эрхэдэ хүртөө. «Аяар холын эрьенүүдтэ», «Тэрэншье бэшэ һаа, энэнь» гэһэн фильмнүүд ехэ амжалтатайгаар харуулагдаба.

ТАШКЕНТ, августын 22. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай кинофестиваль эндэ гурбадахи үдэрөө үргэлжэлжэ байна.

Августын 22-ой үглөөгүүр «Арменфильмын» зохёоһон «Лично известен», мүн «Түрүүшын инаг дуранай дуун» гэһэн шэнэ хүгжэмтэ фильм харуулагдаа.

Үдын хойно «Родина» гэжэ кинотеатр соо Бирмын фильмнүүд харуулагдаба. Сугларагшад Бирмын артистнар, режиссер, оператор, хүгжэмшэдэй хүдэлмэритэй түрүүшынхеэ танилсажа, «Эхир эгэшэ дүү» гэһэн картиные ехээр һонирхон хараа.

Үдэшэлэн фестивальда хабаадагшад, айлшад, Ташкентын олон ажалшад «Пахтакор» стадиондо сугларжа, Поль Робсоной концерт шагнаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Түсэбэй ёhoop ажалаа эмхидхэнэбди

Манай колхоз үндэр баян ургасын түлөө тэмсэжэ, тариа яhала ехээр ургуулаа. Тэрэнээ богони болзор соо—10—15 үдэрэй туршада гээлтэ, хоролтогүйгөөр хуряагаад, мүнөө жэл гектар бүридэ 2 центнер үрэhэ хаажа, ажалта үдэртэ 2.5 килограмм тариа хубааха түсэбтэйбди. Мүн үнеэн бүридэ 8—9 тоннohoo доошо бэшэ силос дараахаар хараалanхайбди. Эдэ хэмжээ ябуулгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула колхозой правлени, партийна эхин организаци нилээд юумэ хээ. Тариа хуряалгын түсэб табигдажа, механизаторнуудай суглаан болоо hэн. Тэрээн дээрэ социалистическэ уялганууд абтаhан, мүрысөөнэй дүрим зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаhан байна.

Партийна организаци коммунистнуудайнгаа хүсые зүбөөр хубаарилан табяа. Партбюрогой гэшүүд үйлэдбэриин шухала участогуудые даанхай. Механизаторнуудай, мүн тариа хуряалгада хабаадажа байhан бусад колхозниогуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилгоор тусхай агитгруппа эмхидхэгдээ. Тэрэнэй хүдэлмэриие дүршэлтэй агитатор, дунда hургуулиин директор нүхэр Коновалов хүтэлбэрилнэ. Агитколлективтэмнай 30 агитаторнууд тоологдоно. Тэдэнэй олонхинь хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болоно.

Агитаторнууд колхозниогуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин элдэб формонуудые хэрэглэдэг юм. Лекци, элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд нютагай ажабайдалтай холбогдон үнгэргэгдэнэ, тематическа hонирхолтой вечернүүд болоно.

Харуулан ойлгуулха агитаци муу бэшээр табигданхай. Фермэ, гүүртэ, полевой стануудта, элдэб лозунг, плакадууд дүүрэн бии. Ханын газетэ болон «дайшалхы хуудаhанууд» саг үргэлжэ гаргагдана. Май hараhaa хойшо агитаторнуудай хүсөөр 29 «дайшалхы хуудаhан» гаргагдаа.

Партийна бюро агитаторнуудай семинар үнгэргэжэ, дүй дүршэлөө халан абалсахадань туhална. Һүүлэй үедэ болоhон семинар дээрэ КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй, дотоодын ба гадаадын ажабайдалтай үргэнөөр танилсаhан байна. Тэрэшэлэн тэдэнэртэ методическа туhаламжа саг үргэлжэ үзүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «Ном—агитаторай түрүүшын туhалагша», «Агитаторай үгэ», «Агитационно хүдэлмэри ябуулхадаа газетэ хайшан гэжэ хэрэглэхэб» гэхэ мэтын темэнүүдээр лекцинүүдые шагнаhан байна.

Мүн манай хүдөөгэй клубай (даагшань нүхэр Г. М. Колодин) hайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус клуб арад зоной дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин ёhотойл гуламта болонхой. Эндэ үдэшэ бүри кино, концерт харуулагдажа байдаг.

Эдэ бүгэдын ашаар ажалшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри удха, шанар hайнтайгаар ябуулагдадаг болоо. Агитаторнууд Абросимова, Максимова гэгшэд үнэн сэхэ ажалаараа олоной дунда хүндэтэй болонхой.

Гэбэшье, энэ халуун хүдэлмэриин үедэ ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэридэ огто хабаададаггүй, партийна даалгабарида ёhо тэдыгээр хандадаг агитаторнууд бии. Тэдэнэй тоодо колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ И. М. Колодин, комплексно бригадын бригадир С. А. Колодин, сельпогой, сельсоведэй түрүүлэгшэнэр И. М. Грудинин, С. Г. Бурдуковский, врач Бурлова, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэ Бохин гэгшэд оролсоно.

Саашадаа партийна бюро ойлгууламжын хүдэлмэридэ бүри ехээр анхаралаа хандуулжа, доторойнгоо арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэжэ, ажахын жэлые эмхитэйгээр үнгэргэхэ зорилготой.

Г. Пепеляев, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.
Кударын аймаг.

Ажалай бэлэгээр угтахань

Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй ойе ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд, залуушуул эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Тус колхоздо 150-яад комсомолшууд бии юм. Тэдэнэй 100 гаранийнь мал ажалда, тэрэ тоодо 60-аад комсомолшууд хонишодоор хүдэлжэ, hайн үрэ дүн туйлана.

Жэшээлхэдэ, комсомолшууд А. Сулаева, Д. Доржиев, З. Занаева гэгшэд хонин бүриhөө 3,5—4 килограмм ноoho хайшалжа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэв. Тиихэдэ hаалишанаар хүдэлдэг комсомолшуудшье эдэнhээ дутанагүй. Һаалишад С. Базарова, Л. Санданова, М. Гармаева гэгшэд жэлэй эхилhэнhээ хойшо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 800—1000 литр hү hаажа, мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана.

Тиигэжэ эндэхи комсомолшууд ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахань.

О. Намжилон.
Курумкан.

Сэлэнгын hонинууд

ШЭНЭ ТОСХОНДО

Тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Тохой гэжэ газарта шэнэ тосхондо нүүжэ байнхай. Эндэ 100 гаран уужам, үндэр гэрнүүд бариг-даад, ута үргэн үйлсэнүүд бии боложо байна. Мүнөө колхоз эндээ шэнэ клуб шулуугаар барижа байна.

ДОРЮУН ҮБГЭДЭЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Александр Найдановай хүтэлбэрилдэг үбhэ хуряалгын нэгэдэхи бригадада ная наhандаа шахажа ябаhан Балда-Максар Бадмажапов, Бади Бадмажапов хоёр эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Бади Бадмажапов тус бригадын луговод юм. Мүнөө энэ үбгэн аса барижа, үбhэ сомоно. Балда-Максар үбгэжөөл үбhэнэй сомоо хорёолдог байна. Эдэ хоёр шамбай дорюун үбгэд колхозойнгоо ажалда иигэжэ эршэтэйгээр оролсон, үдэрэйнгөө даалгабариие 120—130 процент дүүргэнэ.

ЭРХИМ ШОФЕР

Сэлэнгын РТС-дэ хүдэлмэрилдэг шофёр нүхэр Д. Власов эрхим hайн ажалайнгаа ашаар ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Машинаяа тэрэ ходо сэбэр байлгадаг, түлишэеэ арьбадхадаг. Нүхэр Власов үдэрэйнгөө ажалай нормые 100—110 процент дүүргэнэ.

КОЛХОЗДО ТУhАЛНА

Галуута-Нуурай №-5—2 шахтануудай ажалшад малдаа үбhэ тэжээл бэлдэхэ ажалдань Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо туhаламжа үзүүлжэ байна. Үбhэ хуряалгын нэгэдэхи бригадада ажалладаг Глеб Тумашов, Б. Балдаков, Л. Каимова, Новомир Исаков гэгшэд түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсана.

НҮҮДЭЛ НАЙМААН ЭМХИДХЭГДЭНЭ

Сэлэнгын совхозой дэргэдэхи Селендумын сельпо нүүдэл наймаа эмхидхэхэ талаар ехэхэн оролдолго гаргана. Һаяхан худалдагша Цэрэн Данзанова совхозой машинаар нэгэдэхи, хоёрдохи фермэнүүдээр ябажа, хонишодтоо хэрэгтэй эд бараа худалдаа.

ТҮРҮҮ КОМБАЙНЕР

Еши Балдамаксаров Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү комбайнер юм. Нүхэр Балдамаксаров «Сталинец-6» комбайнаар 400 гектар газарhаа hайн шанартайгаар тариа хуряажа абаха уялга абанхай. Тариагаа түрүүшын үдэрhөө эхилэн амжалтатайгаар хуряажа эхилээ. Һаяхан үдэрэй нормын ёhoop 10 гектар хадаха байhан аад, 20 гектарhaa үлүү тариа хуряаба.

Б. Халзанов.

Республикын уранзохёолшодой III съездын урда

СОВЕТ ҮЕЫН БУРЯТ ПОЭЗ

Агууехэ Октябриин дүлэн Байгал, Ангарай урдуурхи, хойгуурхи тала дайдаар орьёлон бадаржа, барга заншал, баяд ноёдой дарлалтые үндэhөөрнь шатаан хамаа hэн.

Тиихэдэ Ленин тухай, Совет засаг тухай дуунууд тала дайдаар далитан тарадаг байгаа. Арадай сэсэн сээжэhээ, гүн ухааhaa булгилан гараhан дуунууд арад зоной hанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые харуулдаг, өөрынгөө аялга болон нугалбариин талаар урдынхиhaa тад ондоогоор зохёогдодог, шэнэ сагай сүлөөтэ амисхаалые, үзэл сурталые магтадаг байба. Тэдэ дуунууд дотор Октябриин революциин, удаа тээнь үргэлжэлhэн граждан дайнай геройнуудта үндэр магтаал үргэгдэдэг байhан юм.

Тиихэдэ манай бурят уран зохёолой үндэhэ hуури табигша Хоца Намсараевай шүлэгүүд газетэ, журналнуудта толилогдожо, залуу поэзиин саашадаа хүгжэхэ, баяжаха талада угаа ехэ нүлөө үзүүлhэн, поэзи арадай аман зохёол хоёрой хоорондо бата барисаа байгуулhан байна.

Октябриин революциин ашаар бурят арад революционно шэнэ соёл болбосорол тээшэ тэгүүлэн эрмэлзэдэг болоо hэн. Интеллигенциин зэргэдэ шэнэ хүнүүд олоороо дэбжэн жагсадаг болоhон юм.

Гэбэшье, тэдэнэй зариманиинь буржуазна үзэл сурталда баригданги, «талын баяшуулай» hанал бодолые hайшаан магтаха hэдэлгэ гаргадаг hэн. Бэлигтэй лирическэ поэт Солбонэ Туяа (П. Н. Дамбинов) революциин, граждан дайнай үедэород хэлэн дээрэ бэшэhэн шүлэгүүд соогоо «шэмээгүйхэн, нэлэнхы нэмжээ» талые hайшаадаг байгаа.

Бурядай автономно республикын бии болоhонhoo хойшо Солбонэ Туяа революци тухай, шэнэ байдал тухай хэдэн зохёол ород, бурят хэлэн дээрэ бэшэhэн байна. Хуушанай үзэл суртал поэдэй толгойе хэды худхуулдаг, зобоодог байгаашье hаань, социалистическэ революциин үнэн hайхан үзэл суртал, бурят арадай хүгжэн hалбаржа байгаа жаргалта байдал, Максим Горький болон ондоошье совет уранзохёолшодой социалистическэ реализмын мэргэн метод поэдэй hанал бодолые узууравриь урбуулжа хаяhан юм. Тэрэ үеын хэдэн уранзохёолшод баhал тиигэжэ, Солбонэ Туяадал адляар, шэнэ поэзиин сэбэр харгы дээрэ гараа бэлэй.

Залуу бурят интеллигенциин дундаhaa 20-ёод ондо урган гараhан уранзохёолшод Агууехэ Октябриин аша үринэр байжа, революциин үлгы соохоо үндын бодоhон туладаа шэнэ байдалаа үнэн зүбөөр бэшэжэ эхилээ hэн.

Арадай аман зохёолдо түшэглэн, хуушанай формые шэнэдхэн hайжаруулжа, үльгэр домогой, дуунуудай аялга нугалбариие, удхыень гүнзэгырүүлэн дагуулжа, Бабасан Абидуев, Бато Базарон гэгшэд түрүүшынгээ зохёолнууд дотор сасуулбари, метафора, эпитет мэтые үргэнөөр хэрэглэжэ, классическа, совет үеын поэзиин дүй дүршэлые халан абажа, политическэ талааараа хурса, тэрэ сагайнгаа зорилготой тааралданги, арадай яряанай хэлэндэ таарүү, hайн рифмэтэй шүлэгүүдые бэшэжэ захалаа hэн.

Тэрэ үедэ Пушкинай, Маяковскиин шүлэгүүд бурят хэлэн дээрэ оршуулагдадаг болоод, ород поэзидэ уншагшадые дурлуулhан, ород поэзиин дүй дүршэлые, түхэл маягые, зураглан харуулха арга шадабариие залуу уранзохёолшодто олгоhон юм. «Шадалай хүрэхэ шанга дуугаар» гэhэн В. Маяковскиин поэмые Д. Чернинов hайнаар оршуулhан байгаа.

20—30-аад онуудта бурят поэдүүд зохёолойнгоо шанарые улам дээшэлүүлжэ, хубхай магтаал зохёохо, нэгэл янзаар бэшэхэ гасаланhaa гаража, социалистическэ реализмын үргэн харгыгаар найдамтай алхалаа hэн.

Тэрэ үедэ Хоца Намсараев эрхим зэргын, мэргэжэл ехэтэй уранзохёолшо боложо тодороо юм. Хоца Намсараевай поэзи өөрын онсо шэнжэтэй, арадай аман зохёолтой холбоотой, хүн зоной хүсэл бодолые үнэн зүбөөр харуулдаг байба. 1926 ондо гараhан «Үбгэн Гэлэнэй үгэ» гэжэ сатирическэ поэмэнь удхаараашье, уран найруулгаараашье бурят поэзиин эрхим зохёолнуудай нэгэн боложо шадаhан юм. Баян Дарын хүбүүн Бадма гэдэг бага балшар наhандаа Баруун Хүрээ ошожо, бараг hайн лама болохо хүсэлэнтэй гараhан байгаа ха. Поэмын герой Бадма гэдэг лама болохын хойноhoo зобоhон тулиhанаа өөрөө хөөрэжэ үгэнэ. Тэрэ лама шажанаа муушалха гэжэ hанаагүйшье hаа, хөөрэ хөөрэhөөр байтараа өөрынгөө үзэл бодолой үмхиржэ доройтоhые бултыень гаргажархина.

Энэ поэмэ уншагшадай дунда айхабтар ехэ амжалтатай байhан, мүнөөшье хүсэ шадалаа буураагүй зандаа.

Тэрэ үедэ Бабасан Абидуевай «Самолёт» гэжэ поэмэ хэблэгдээ hэн. Энэ зохёол соогоо залуу поэт бурят нютагта болоhон хубилалтануудые, ажалшадай ажабайдалай, ёhо заншалай, үзэл бодолой ондоорhые бэрхээр харуулhан юм. «Самолёт» поэмэ дутагдалаар олоншье hаа, залуу поэзиин хүгжэлтэдэ горьтойхон үүргэ дүүргэhэн байха.

30-аад онуудта шэнэ сагые, шэнэ байдалые харуулhан зохёолнууд удаа дараа гаража эхилээ hэн.

Өөрынгөө үе сагта зорюулhан зохёолнуудые элдэб бэлигтэй, элдэб түхэл маягтайгаар бэшэдэг поэдүүд олошороо hэн. Тэдэнэй зохёолнуудта хэдэ хэдэн дутагдал байбашье, бултадаа нэгэл хараа шугам дагадаг—Бурят нютагта туйлагдаhан социалистическэ байгуулалтын амжалтануудые, урдань промышленностьгүй байhан оронойнгоо хүндэ индустритай болоhые уран хурсаар харуулдаг, совет байдалые алишье талаhaaнь үнэн зүбөөр, олон янзын орёо хубилалтануудыень бүрин харуулхые хүсэдэг, уран зохёолой шэнэ шэнэ жанр поэзидээ оруулхые оролдодог байгаа.

Бурят поэзиин эли бодо хүгжэhэн дээрэhээ поэт бүхэнэй зохёолойнь түхэл маяг ондо ондоо боложо, поэт бүхэн өөрын хоолойтой, өөрын аялгатай болоhон байна.

Гэбэшье, тиихэдэ поэдүүдэй уран мэргэжэлэй ахиршаг байhаниинь элитэ. Поэмэнүүдынь уняагайгаар бэшэгдэдэг, геройнуудаа тодо бэшээр харуулдаг байгаа. Гэхын дашарамда, тэдэнэй хэнэйншье бэшэhэн поэмэ соо ёhотойл уран хурсаар зураглан харуулалга, мэргэн тодорхойлол, сасуулбари олоор хэрэглэгдэдэг болоошье hаа, хэндэшье хэрэггүй үлүү картина, эпизодууд, уран найруулгынгаа талаар ахир мэдүүлэлнүүд олон дайралдадаг hэн. Теэд, тэрээниинь гайхаадшье яахамнайб. Шэнэ бурят поэзи хүл дээрээ гаража хүсэлдэтэрөө олон бэрхэшээл үзэhэниинь гайхалгүй бшуу.

Үни холоhoo хойшо олонхидоо үзэг бэшэг мэдэхэгүй байhан бурят арадай өөрын поэзитэй болохо гээшэнь тиимэшье бэлэн байгаагүй. Гэхэ зуура, Коммунистическэ партиин анхарал оролдолгын ашаар бурят арадай соёл культурын хурдан түргэнөөр хүгжэхэдэ, бурят поэзи ганса нэгэн поэдэй амжалтатай ажал дээрэhээ бэшэ, харин соёлой хубисхалай соробхин бадарhан халуун дүлэндэ өөдөө үргэгдэжэ, ольhо ехэтэй, уран хурса поэзи болон дэгжэhэн байна. Бурят поэзиин хүгжэхэ хэрэгтэ агууехэ ород литературын ехээр нүлөөлhэн тухайдань дахин дабтаха зуураа, хэдэн поэдүүд хоёр хэлэн дээрэ уран зохёол бэшэдэг, ородhoo бурят болгожо олооороо оршуулдаг болоhон ушар манай поэзиин түүхэтэ богони болзор соо hалбаран ургаха хэрэгтэнь сэгнэшэгүй ехэ аша туhатай байгаа бшуу.

Гушаад онуудта газетэ, альманах болон журналнуудта шүлэгүүд олоор толилогдодог болоhон юм. Тэрэ үеын поэдүүдэй бэшэhэн зохёолнуудай гол геройнуудынь совет хүнүүд байгаа. Эдэнэй баатарлиг ажал, урдын байдалые ула болгожо, мүнөөнэй байдалые зула болгоhон манай арадуудай хоорондохи хани барисаан, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай мандал—коммунизмын түлөө тэмсэл шүлэгэй суглуулбаринуудай гол темэнь болоhон юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэхи манай поэзи үнэн сэхэ совет хүбүүд, басагадые зохёолойнгоо гол геройнууд болгожо бэшэхэ зуураа, тэдэнэй абари зан, баатар зоригые бүри гүнзэгыгөөр харуулhан байна. Энэ дайн бурят поэзиин үүргэ, хараае улам үргэдхэжэ үгөө. Манай поэдүүд гансал Бурят орон тухайда бэшэ, бүхы Советскэ Союз тухайдаа, бүхы дэлхэйн арадуудай хоорондохи хани барисаан тухай уран найруулгатай, удха түгэс зохёолнуудые бэшэдэг болоhониинь совет поэзиин түрүү зэргэдэ оролсожо байhанай бата баримта болоно.

Дайнай hүүлээр бурят поэзидэ шэнэ хүсэн—залуу поэдүүд хабаадажа эхилээ. Дайнай хүлдэ дайрагдажа hандарhан ажахыгаа hэргээн бодхоохын тула шэнэ шэнэ завод, фабрика, электростанци бариха, шэнэ каналнуудые малтаха, далайнуудые тогтоохо, бүтэн тунга газар хахалха, байгаалиин хүсэ мэдэлдээ оруулха гэhэн асари ехэ зорилгонуудые бэслүүлхэ гэжэ эрмэлзэн, бурят поэдүүд хурса гүүрhaa барижа, хүдэлмэришэн, тариашадтай хамтадаа тэмсэжэ ороhон байна.

Дээрэ дурсагдаhан асуудалнуудаар манай поэдүүд hүүлэй үедэ шүлэгэй олохон суглуулбари хэблүүлээ. Тэдэнэй дунда Х. Намсараевай, Ч. Цыдендамбаевай, Ц. Галсановай, Ц. Дондуковагай, Ч. Намжиловай, Ц. Жимбиевэй, Ц. Бадмаевай, Н. Дамдиновай, Г. Чимитовэй, С. Ангабаевай болон бусадай шүлэг, найруулганууд ороно. Тэрээнhээ гадна, залуу поэдүүдэй шүлэгэй суглуулбари хэблэгдэнэ, республиканска газетэнүүд болон «Байгалай то... налда, мүн Москва, Хабаровск, ... бирск городуудай номой хэблэл... дэнэй зохёолнууд хэблэгдэдэг б...

Һүүлэй үедэ манай поэдүүд... зохёолнууд удхынгаа, уран найр... талаар улам дээшээ гаража, ... дай поэзиhээ дутуугүй шанар ... болоо. Совет бурят поэз... тологи hаядаа Москвада ... хэнь. Бурят поэдүүдэй зохёол... хэлэн дээрэ, мүн манай ондоош... дай хэлэн дээрэ оршуулагдад... ушар бурят поэзиин бүхы совет ... дай дунда хүндэтэй болоhые ... бшуу.

Дайнай хойто тээхи жэлнүү... поэзидэ ехэхэн хубилалта... колхозник гү, али хүдэлмэришэн... тальон гү, али поэдэй, солдат г... дэмтын, геолог гү, али малшанай... уншагшадай урда эли тодоор ... совет хүнэй инаг дуран, баатар ... ажал, ёhо заншал, абари зан ... эли тодоор харуулагдадаг болоо.

Монгол арадай вождь Сухэ-Ба... раз Жамсо Тумуновай «Сухэ-Ба... поэмэ соо, граждан дайнай гер... Балтахиновай образ Цэдэн ... «Павел Балтахинов» гэжэ поэмэ... хурсаар харуулагдаhан байжа, ... мууд уншагшадай hайшаалда ... байха юм.

Бэлигтэй поэт Ч. Цыдендамба... ном Гармаев» гэжэ поэмэ бурят ... эрхим зохёолнуудай нэгэн гэ... Энэ поэмэ урдань бурят поэзи... гүй шэнэ методээр бэшэгдэhэн, ... кариин образые тодоор харуулhа... аман зохёолой баялигые шадамар... лэhэн, сасуулбари, метафора, эп... мэ, шүлэглэлэй хэмжүүр, тодор... болон ондоошье онсо түхэл ... баян зохёол болоhыень бурят по... амжалта гэжэ тоолохо зэргэтэй...

Уран зохёол гээшые арадай ... тай нягтаар холбохо, социа... оронойнгоо, совет хүнүүдэйнгээ ... илалтануудые үргэнөөр харуул... шадые коммунистическэ ёhoop ... жүүлхэ хүндэтэ үүргэеэ ... дүүргэхэ гэhэн эрилтэнүүд КП... съездын түүхэтэ шиидхэбэринүү... уранзохёолшодой урда табигданха...

Тэрээнhээ гадна, 1957 оной ... най үдэр КПСС-эй ЦК-да болоо... зохёолшодой зүблөөн дээрэ КПСС... гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хру... жэ хэлээ hэн: «Уран зохёол бол... ствын ажал-ябуулагшадые өөры... ханинар, туhалагшанар, соёл сур... дэлмэри ябуулха хэрэгтэ найда... гуури гэжэ Коммунистическэ пар... но. Уран зохёол болон искусствы... ха, удхынгаа талаар үндэр дээдэ ... дэ хүрэхэ, уранаар найруулха ... мэргэжэлые дээшэлүүлхэ тухайда... ходо анхаржа байдаг. Бүгэдэнэ ... уран зохёолой, уран зурагай, ... хёолнууд манай арадта хэрэгтэй... хёолнууд совет арадай баатар ... ажалые харуулhан байха зэргэтэ... листическэ реализмын мэргэн ме... тиимэ эрхим зохёолнуудые бии б... заарлашагүй арга боломжо олгү...

Коммунистическэ партиин Ц... Комитедэй эдэ түүхэтэ заабарин... луулха хэрэгтэ манай бурят поэ... тай юумэ мүнөө болотор хээдүй ... гэмшэлтэй. Арадай ажабайдалы... талаарнь гүнзэгыгөөр харуулhан ... нэ зохёолнуудые бэшэнгүй, ... үнгэрhэн сагай тематикые дахи... дабтажа бэшэдэг байhаниинь юу... гэхэдэ, тэдэнэр социалистическ... гоо хурдан түргэн хүгжэлтэhөө ... тээ хойнонь аахилалдажа ябала... раатай гээшэл ха.

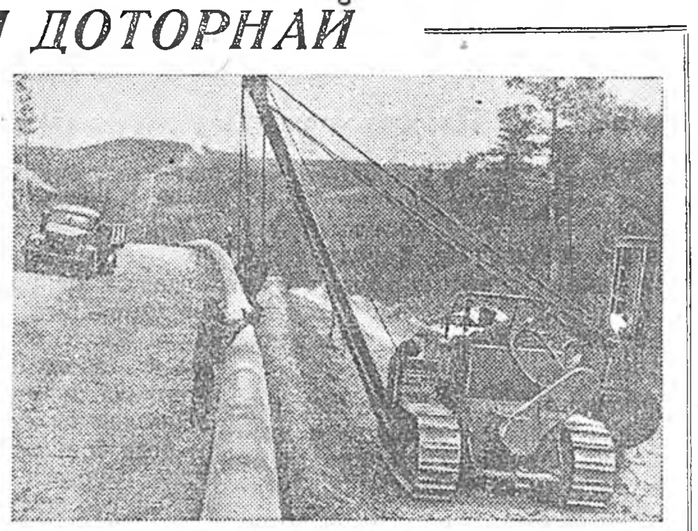
«Уран зохёол болон искусств... дай ажабайдалтай ходоо таhар... рисаатай байха, манай социа... ажал, байдалые үнэн зүбөөр, ... лаhaань, бүхы баялигтайнь хар... вет арадай зохёон байгуулхы ... сые тодоор, үнэншэмөөр харуул... дайнгаа нангин хүсэл бодол, ... болон hайн hайхан зан заншал... гаргаха ёhотой. Энэ хадаа уран... урагшаа дабшаха гол шугамын... Уран зохёол болон искусс... рэн түрын удхашанартай ... зорилгонь — коммунизм байгу... рэгтэ арад түмэниие урлал... саан бодхоохо удхатай» гэжэ ... лөөн дээрэ Н. С. Хрущевэй хэлэ...

Энэ хүндэтэ үүргэеэ, гол зори... най поэдүүд амжалтатайгаар ... арадайнгаа алдар солые улам ... суурхуулхань дамжаггүй.

А. УЛАНОВ, Бурядай ... институ...

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhaa) 1. Москвадахи университетскэ проспект харуулагдана. 2. Башкирска АССР-тэ Шкапово, Ишимбай, Магнитогорск городуудай хоорондо газ дамжуулха труба табигдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Дээдэ hургуулинуудта студентнэр олоор абтаа

Мүнөө ороной дээдэ hургуулинуудта орохо студентнэр hүүлшынгээ шалгалта үгэжэ дүүргэбэд. Эдир залуу басагад, хүбүүдэй олониинь хоёр—гурбан жэл соо үйлэдбэри дээрэ, мүн бусадшье газарта хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэлтэй болонхой юм. Мэргэжэл шадабаряа, эрдэм ухаагаа дээшэлүүлхынь тулада тэдэниие хүдэлмэриhөөнь зорюута иишэ эльгээнэ. Ажалай дүй дүршэлтэй болоhон hурагшад, сэрэгэй алба дүүргэhэн хүнүүд дээдэ hургуулида орохо-доо нилээд хүнгэлтэтэй. Мүнөө жэлдэ дээдэ hургуулида орогшодой хахадhaa олонхинь гэхэ гү, али 111 мянган хүн ажаллажа байгаад hураха юм.

Ороной олон городуудта мүнөө жэлдэ дээдэ hургуулинууд нээгдэхэнь. Жэшээнь, Пензадэ, Усть-Каменогорскдо барилгын институт, Ригэдэ политехническэ, Хабаровскда автомобильна харгы замай институт нээгдэхэ юм.

Ашаг шэмэ ехэтэй үүлтэрэй гахай

ВЛАДИМИР, (ТАСС). Муромска госплемрассаднигай харьяата колхозууд Тамбовско, Горьковско болон бусад областьнуудта нютагай муромска үүлтэрэй поршоонхонуудые эльгээбэ. Энэ үүлтэрэй гахай hая бии болобошье, угаа түргэн орон соогуур тараа юм. Энэ үүлтэрэй поршоонхонууд тон түргөөр томо, тарган болодог, түргэн үдэдэг. Зургаа hара болоод байхадань шэгнэхэдэ зуун килограмм хүрэтэр татадаг. Бэшэ үүлтэрэй гахайда орходоо бага хоол эдидэг. Муромска, Ляховска, Фоминска районуудай колхозууд муромска үүлтэрэй гахай олоор үсхэбэрилжэ, hүүлэй дүрбэн жэл соо гахай үсхэбэрилгые гурбанhaa үлүүгээр ехэдхэhэн байна.

Томо автобус

Москвагай научно-шэнжэлэлгын автомобильна, автомоторно түбэй институдай газар дээрэ томо гэгшын автобусой байхые хаража болоно. Энэ автобус 35—38 hууритай, хамта дээрээ 120 хүнэй багтахаар юм. Энэ шэнэ машинын түрүүшын туршалга эрхим үрэ дүн харуулба. Тэрээндэ 200 моринoй хүсэтэй «ЗИЛ-164» гэжэ хоёр стандартна двигатель табяатай юм.

Эдэ номуудые уншагты

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулжа, Бурядай номой хэблэл хэдэн ном гаргаба. Тэдэнэй дунда иимэ номууд бии:

«**Мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө колхозой партийна организациин тэмсэл**». Авторнуудынь Г. Дамбаев С. Никифоров хоёр. Ород, бурят хэлэн дээрэ гараhан энэ ном соо Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин хүдэлмэриин дүршэл тухай хэлэгдэнэ.

«**Тэжээл болохо ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха туршалга**». Авторынь А. Давыдов. Тэжээл болгохо ургамалнуудые ехээр тарижа, бэлшээриин газарай ногооое hайнаар ургуулха дүршэл энээн соо согсологдонхой. Тэрэшэлэн ойрын жэлнүүдтэ тэжээл бэлдэхэ гол hанамжанууд хэлэгдэнэ.

«**Үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие комплексноор механизацилга**». Авторынь В. Лысов. Үбhэ хуряалгые бүхы дээрэнь механизацилхада ямар ашаг туhатайб гэжэ энэ ном соо харуулагдана.

«**Бурядай АССР-тэ газар... hэ үрэжэлтэй болгожо hай... ха арга**». Авторынь Н. Б...

«**Газар уhалха гээшэ ху... хын культурануудай урга... шэлүүлхэ арга мүн**». ... Н. Хребтов.

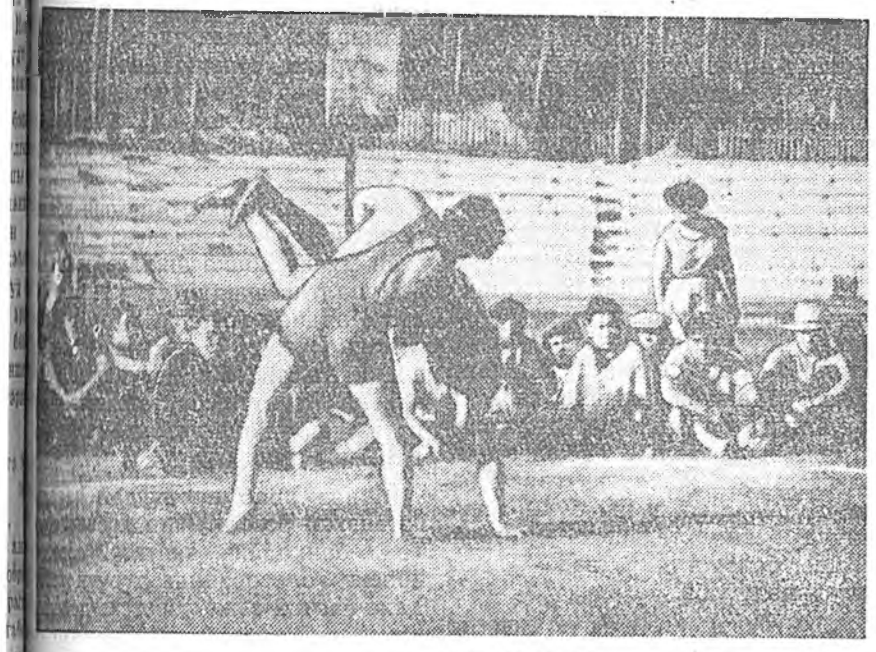
«**Бурядай АССР-тэ ... амяарлан хуряаха тухай**». ...рынь И. Бурмистров.

«**Гахай үсхэбэрилгэдэ ... дэдэг түрүү дүй дүршэл**». ... И. Хамаганов.

С. ...

Эдир залуугай, эршэ хүсэнэй һайндэр

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүсэ шадалаа үзэлсэнэ.

Шэнэ амжалта туйлая

Би бага наһандаа элдэб спортоор ехэ һонирходог байгааб. Нэгдэтэ ...наададаг хүнүүд ...зоной хөөрэлдэжэ шагнахадаа, тэдэ... ямар нэгэн онсо ...һан баатарнууд ...гээр һанадаг байһан ...м. Уданшьегүй Улан-Үдэ хотодо бокс түрүү... хаража, ехэтэ ...рхоһон байгааб.

Тиигэжэ 1954 ондо Улан-Удын ГорОНО-ой дэргэдэхи боксын ...дэ хабаадажа, түрүүшынгээ алхам эхилээ байгааб. Энэ ...до угаа дуратай ...һан дээрэһээ боксын ...дээр хэдэн номуудые ...шажа, эрхим мэргэжэлтэй боксёрнуудай ...ан гэжэ тулалдадаг ...ай, тэдэнэй баян дүй ...шэл тухай олон ...из өйлгоо бэлэйб.

Уданшьегүй түрүү... илалта туйлажа, Бурядай АССР-эй чемпионой нэрэзэргэдэ хүртэһэн байнаб.

Сибириин, Алас Дурна зүгэй түрүү һуури эзэлхын түлөө Чита хотодо болоһон мүрысөөндэ

1955 ондо хабаадалсажа, адли бэетэн соогоо чемпионой нэрэзэргэдэ хүртэһэн байгааб.

Ленинградта болоһон СССР-эй дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадажа, боксоор СССР-эй чемпион болоһон байнаб. 1956 — 1957 онуудта Москвада болоһон спартакиадада, мүн СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, муу бэшэ дүнгүүдые туйлаһан байгааб. Эдэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, һайн амжалта туйлаад, СССР-эй спортын мастер гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн байнаб.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хамта дээрээ 88 дахин мүрысөөндэ хабаадалсажа, 81 дахин илан гараһан байнаб.

Би мүнөө РСФСР-эй суглуулагдамал командын гэшүүнэй зэргэдэ орожо, 1959 ондо болохо СССР-эй арадуудай спартакиадада хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө мүрысөөндэ бэлдэжэ байнаб.

В. Бадмаев,
боксоор СССР-эй спортын мастер.

☆ ☆

Сог зали бадаруулна

Барилдаан, һур харбаан, мори урилдаан урдань бурят арадай дурладаг спорт байһаниинь мэдээжэ. Энээнһээ ондоо янзын спорт гэжэ байгаагүй юм. Залуу ябахадаа тиимэ спортоор бэеэ һорёод үзэгдэһэн байха.

Залуудаа хүсэ шадалаа туршалсажа ехээр барилдадаг, барилдаанай арга мэхэ шудалжа, нилээд дүрэ ологдогшо һэн.

Найр нааданда бүхэшүүлээр хүсэеэ туршалдаадшье үзэгдэдэг байгаа. 1946—47 онуудта республикын найрта хоёр жэл удаагаар барилдахадаа, тэндэ хабаадалсаһан бүхэнүүдые бултыень буляа һэм. Тиигэжэ барилдаагаар республикын чемпион болоод үзэгдөө бэлэй. Хойто жэлынь, мүн Улан-Удэдэ болоһон найрта барилдахадаа түрүү һуури абажа шадаашьегүй һаа, һур харбалгаар чемпионой нэрэзэргэдэ хүртөө һэм.

Наһан ехэ болоо гээд, барилдаа һорёон мартагдаашье һаа, залуудаа бэеын тамирые шангадхаһан хүсэн үшөөл буураадүй гэхээр.

Би мүнөө хонишон хүм. Хонин ажал хүгжөөхэ, тэрэнэй тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ түсэбөө жэл бүхэндэ дүүргэдэг гээшэб. Хони харууһалхынгаа хажуугаар ондоошье ажалда ябалсанаб. Үбһэ хуряалгын үеэр тэрээндэ гар хүрэлсэжэ, колхоздоо шадахыса туһалдагби.

Гэбэшье мүнөө совет спортын хүсэтэйгөөр хүгжөөгдэжэ байхада, зарим газарта энэ хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнэ. Хүдөө нютагуудта, илангаяа колхозуудта барилдаан, урилдаан, һур харбаан хаа яа үнгэргэгдэнэ. Бусадшье спорт һайнаар эрхилэгдэнэгүй, спортын талмай, спортын хэрэгсэл түхеэрэгдэнэгүй. Минии һанахада, энэмнай ехэхэн дутагдал болоно.

Д. Цыдыпов, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Залуу спортсменуудые хүмүүжүүлнэб

Анха түрүүн хүнгэн атлетикын спортдо хабаадажа эхилээ һэм. Тэрэ сагһаа хойшо конькигаар ходо мүрысэдэг болонхойб. Һайн үрэ дүн туйлахын тула үбэл зуниие илгаагүй, ходо бэеэ һоридог заншалтайб.

Эрэшүүлэй дундаһаа конькигаар мүрысэжэ, 1950 онһоо Бурядай АССР-эй чемпионой нэрэзэргэ алдангүй ябанаб. Советскэ Союз дотор конькигаар түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хэдэн дахин хабаадалсажа, һайн дүн туйлагша һэм.

1955 ондо агуу ехэ Хитад орон ошожо, тэндэхи залуу спортсменүүдтэй уулзаха ехэхэн золдо хүртэһэн байнаб. Мүн энэ

жэлдэ Монголой Арадай Республикын ниислэл хото Улан-Батор ошожо, Монголой спортсменүүдтэй хани ёһоор уулзаад, амжалта туйлаһан байнаб.

Һүүлэй үедэ хүнгэн атлетикээр нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэжэ, конькигаар СССР-эй спортын мастерай нэрэзэргэдэ хүртөөб.

1950 онһоо хойшо спортивна «Локомотив» бүлгэмэй тренерээр ажалланаб. Залуушуулые конькигаар ябуулжа һургахын тула бүхы мэргэжэлээ, хүсэ шадалаа гаргахаб. Мүн 1959 ондо болохо СССР-эй арадай спартакиадада хабаадалсахын тула бэлдэжэ эхилхэ түсэбтэйб.

В. Яременко,
конькигаар СССР-эй спортын мастер.

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мэргээр харбагшад мүрысэнэ.

Хүндэтэй хэрэг

Мэргэнээр буудажа һураха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ юм. Энэ спорт эрхилдэг хүнүүд баһал ондоо түрэлэй спортдо хабаадалсаһандаал адляар физкультурна элдэб туршалга хэжэ, бэе махабадаа шанга шэрээг болгохо зэргэтэй. Тиигэжэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй, оролдосотойгоор ажаллабал, ехэ амжалта туйлажа болохо байна.

Бага наһанһаа хойшо мэргэнээр буудадаг болохые хүсэгшэ бэлэйб. Харин һонирходог энэ спортоо 1956 онһоо ходо эрхилдэг болоо һэм.

Мэргэн буудалгаар Бурядай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадажа, 1956—1957 онуудта спортивна пистолетоор мүрысөөд, хоёр удаа Бу-

рядай АССР-эй чемпионой нэрэзэргэдэ хүртэбэб.

1956 ондо Эрхүү хотодо болоһон спартакиадада мэргэн буудалгаар хабаадаһан байнаб. Мүн Москвада 1957 ондо РСФСР дотор түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсажа, бараг дүнтэй гараа һэм.

Тиигэжэ 1957 ондо мэргэн буудалгаар СССР-эй спортын мастерай нэрэзэргэдэ хүртэжэ, мартагдашагүй ехэ баяр үзэһэн байнаб.

Зорилго юуб гэхэдэ, туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амархагүй, харин тэрэнээ арьбадхан, 1959 ондо болохо СССР-эй арадуудай спартакиадада хабаадахын тулада бүхы хүсэ шадалаараа оролдон бэлдэжэ байнаб.

И. Данилов,
буудалгаар СССР-эй спортын мастер.

Хани барисаанай уулзалга

Манай республикын боксёрнууд, хүндэ ...лэдүүд Монголой Арадай Республика ...шожо, тэндэхи спортсменүүдтэй уулзаба.

Августын 11—16-най үдэрнүүдтэ Улан-Баторта байха зуураа, тэрэ хотын үзэсхэлэнтэ газарнуудые хараабди. Ахадүү монгол арадай хани ёһоной халуун хүндые ...эбди. Энэмнай өөһэд хоорондынгоо ...хүсэ туршалсаха, дүй дүршэлөө халан ...алсаха зорилгоор Монголой Арадай Армиин командованиин уряалаар эмхидхэгдэһэн уулзалга болоно.

Августын 13-да Арадай Армиин спортын ...н соо боксёрнуудай мүрысөөн эхилээ ...н. СССР-эй спортын мастер Б. Жигмитов ...гол спортсмен Мижитдорж хоёр түрүүн уулзаба. Улан-Удэһээ ерэһэн СССР-эй спортын мастер гурбан раунддаа илаба. Монголой боксёр Цыретор СССР-эй спортын мастер Бадмаевые диилэһэн байна.

Бурядай зооветеринарна институдай хүнгэхэн бэетэй боксёр И. Николаев Монголой хүнгэн бэетэй боксёр Дашадылэгтэй тулалдаад, тэрээндэ диилдэһэн байна. Бурядай түлөөлэгшэ Григорьев Монголой боксёр Бархасые диилэжэ, 2:2 гэһэн очкотойгоор командануудай уулзалга дүүрэбэ.

Улан-Удын боксёр Шулунов Монголой боксёр Дашадиндэбые хараа байса буляа. Монголой шуран солбон боксёр Олзод Сибирь болон Алас Дурна зүгэй хүсэтэ боксёр Николаевта нокаут үгэжэ илаба. Бокс нааданай дүн 3:3 гэһэн тоотойгоор дүүрээ.

Августын 13-да хүндэ алтедүүдэй мүрысөөн эхилээд, штангистнууд бэеынгээ шэгнүүрээр гурбан бүлэг болон хубааржа наадаба.

Хүндэ бэетэйшүүлэй дундаһаа манай республикын штангистнууд булиба. Дунда, хүнгэн бэетэй штангистнуудһаа монголойхид илаа.

А. Атарханов, командын капитан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) Монголой спортсмен Жигжит, Бурядай спортсменүүд Орлов, Солдруев гэгшэд Бурядай АССР-эй 25-дахи жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Заводой спортсменүүд

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой залуу хүдэлмэришэд бэе махабадаа хүмүүжүүлхын тула физкультура болон спортын хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Завкомой гэшүүн Леонид Усов, комсомолой организациин түлөөлэгшэ Владимир Иванов гэгшэд хүдэлмэришэдые спортдо, физкультурада хабаадуулха гэһэн ехэ оролдолго гаргана.

Бүри һая болотор заводой дэргэдэ спортын талмай, түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүд оройдоо үгы байһан юм. Тиимэһээ хүдэлмэришэд механическа, котельнэ цехүүдэй хажууда, гоё һайханаар ногооруулагдаһан газарта өөһэдынгөө хүсөөр спортын талмайнуудые бии болгоо. Эндэ стол, һандалинууд табятай. Үдын хоол бариха үеэр, илангаяа ажалай дүүрэһэн хойно, үдэшэ орой болотор залуушуул суглараад, волейбол, городки, шатар доминогоор наадажа, сүлөөтэй сагаа һониноор үнгэргэнэ.

Амаралтын үдэр ямар спортоор мүрысөөн болохоб гэжэ суббото бүхэндэ соносхогдодог. Тэрэ мүрысөөндэ ямар цехын хэды спортсменүүдые табиха байһан тухай мэдээсэгдэнэ.

Манай заводой залуу штангист Николай Карпов июль һарада коллектив соогоо түрүү һуури эзэлээд, һүүлээрнь город доторхи һайшуулай нэгэн бололсожо, Улан-Удэ Эрхүү хоёрой хоорондо штангаар эмхидхэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаа.

Түмэршэ дархашуул Алексей Морозов, Виктор Молчанов гэдэгүүд бага калибрын винтовкоор сагаалса буудахадаа эрхимлэбэ.

Котельнэ цехтэ олон боксёр, волейболист, шатаршад бии. Котельщик нүхэр Шодоров боксоор хоёрдохи категориин судья юм. Энэмнай республикын мүрысөөнүүдтэ судьягаар томилогдоно.

Манай заводой 200 гаран хүн ДОСААФ-эй гэшүүд болонхой. Энэ организаци ДОСААФ-эй хүдэлмэреэр Советскэ район дотороо түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэнхэй.

Д. Балданов.

Физкультурнигуудай һайндэр

Мүнөөдэр советскэ арад физкультурнигай Бүхэсоюзна үдэр тэмдэглэжэ байна. Советскэ Союзай физкультурнигууд болон залуушуул спортивна шэнэ амжалта туйлажа, энэ һайндэрөө нэрэтэй түрэтэйгөөр ...тэба.

Физкультура болон спортые хүгжөөхэ хэрэгтэ Коммунистическэ Парти, Советскэ правительство ехэ анхарал табидаг. Илангаяа залуушуул болон һурагшадай дунда физическэ культура, спорт ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд ...ю хэлэгдэнэ.

Жэлһээ жэлдэ манай орондо физкультурнигууд олошоржо, тэдэнэй спортивна мэргэжэл шадабари улам бүри дээшэлнэ. Уласхооронтын мүрысөөнүүдтэ спортсменүүдэй хабаадажа, олон дахин түрүү һууринуудые эзэлһэн байна. Шатар, коньки болон бэшэшье спортоор советскэ спортсменүүд дэлхэйн чемпионуудай хүндэтэ нэрэзэргые бү...шэр эзэлэнхэй

Совет Бурят орондошье физкультура болон спорт ехээр хүгжэнхэй. Республика доторнай мянга шахуу физкультурна коллективүүд тоологдоно. 50 мянга гаран хүнүүд спортдо саг үргэлжэ хабаадана. Һүүлэй үедэ тус коллективүүд хэдэ мянган разряднигуудые бэлдээ. 10 гаран мянган хүн ГТО-гэй значогтой болонхой. Гансахан һүүлшын нэгэ жэлэй туршада республика дотор урдандаа туйлагдаһан рекорднууд дахин шэнэлэн һэлгэгдээ.

Жэл ерэхэ бүри манай республика дотор үнгэргэгдэдэг спортивна мүрысөөнүүдтэ олон зон эдэбхитэйгээр хабаададаг болоно. Жэшээнь, мүнөө жэл үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ 30 мянга гаран хүн хабаадалсаһан байна. Бурядай спортсменүүд Россиин Федераци дотор хүндэ, хүнгэн атлетикээр, шатар, бокс, футбол, волейболоор, баскетбол болон бэшэшье спортоор түрүү һуури эзэлхын түлөө олон тоото мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаа. Гадна, үнгэрһэн хахад жэлэй туршада республика дотороо түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон арба гаран ехэ мүрысөөнүүдтэ хэдэн мянган хүн хабаадаба.

Бурядай республикын 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан физкультурнигуудай парадта олон зон хабаадаһан юм. Тэндэ гимнастикын гоё һайхан номернуудые Улан-Удын заводой спортсменүүд, залуушуул үниинэй физкультурна хүдэлмэрилэгшэ Леонид Бобыкинай хүтэлбэреэр харуулаа. Мүн ажалай резервнүүдэй һургуулиин коллектив яһала һайн номернуудые бэлдэжэ харуулаад, харагшадай магтаалда хүртөө. Бурядай АССР-эй 35 жэлэй ойн баярта зорюулжа, хүнгэн атлетикээр, бурят бүхэ барилдаагаар, һур харбалгаар, велосипед болон мотоциклаар урилдалгаар болоһон мүрысөөндэ республикымнай бүхы аймагууд, городуудай түлөөлэгшэнэр, спортивна һайндуратанай бүхы бүлгэмүүд хабаадалсаа. Эдэ мүрысөөнүүд ехэнхидээ амжалтатайгаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Сибириин, Алас Дурнын, Россиин Федерациин, Советскэ Союзай спортсменүүдтэй мүрысэхэдөө манай республикын боксёрнууд, хүнгэн атледүүд, мэргэн буудагшад, конькишад, шатаршад муу бэшэ бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ бидэнэр СССР-эй спортын 13 шэнэ мастертай болообди. Тэдэнэрнай РСФСР, СССР дотор үнгэргэгдэһэн ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ республикынгаа нэрэ хүндын түлөө нэгэнтэ бэшэ тэмсэһэн байна. Бурядай национальна спорт болохо һур харбаан, бүхэ барилдаан, мори урилдаалга хүгжэжэ захалаа.

Республикынгаа нэрэ хүндын түлөө тэмсэдэг, мэргэжэл шадабари ехэтэй спортсменүүдэй тоодо боксёрнууд Владимир Николаев, Жигмитов, Бадмаев, ахадүү Ринчиновүүд, мүнөө спортын габьяата мастер болоһон Сафронов, конькишад, Яременко, Тамара Шевчук, Нина Боброва, санашад Алексеева, Мария Лубкова, Харитонов, хүнгэн атледүүд Советскэ Союзай чемпион Балтушникас, спортын мастер Шарипов, Голованов, Тришин, Кушнарева, Сыжипова, Воронцова, мотоциклистнүүд Носков, Цыгальницкий, Калинин, шатаршад Гармаева, Игумнова, Бадмацыренова болон бусад оролсоно.

Залуу физкультурнигуудые һургажа, тэдээндэ баян дүй дүршэлөө үгэдэг, элдэб спортоор эрхим мэргэжэлтэд болоһон багшанар, тренернүүд ургажа гараа. Тэдэнэй тоодо эгээл түрүүн Леонид Бобыкин, Синицын, Устинов, Голованов, Конев, Буркин ороно.

Республикымнай футболистнар мүнөө түрүүшынхеэ орон дотороо түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэхэнь. Тиигэжэ манай футболистнар спортивно-техническэ мэргэжэлээ бүри дээшэлүүлхэ аргатай болоо.

Монгол, Хитад, Корей гэхэ мэтэ хани барисаата оронуудай спортсменүүдтэй манайхидай уулзаһые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай футболистнууд, хүнгэн атледүүд, конькишад Монголой спортсменүүдтэй хани ёһоор уулзаһан байна. Эдэ мүрысөөнүүдтэ спортсменүүдэймнай мэргэжэл шадабариин улам ургаһаниинь харагдаа һэн.

Бүхы физкультурна коллективүүдтэ, һургуулинууд болон һуралсалай газарнуудта залуушуул ГТО-гэй нормо дүүргэхын түлөө ехэ оролдодог болоо. Һургуулинуудта физкультура заалга зарим тэды һайжараа. Спортивна хэрэгсэл болон түхеэрэлгэ бүхы һургуулинууд болон физкультурна коллективүүдтэ бии. Улан-Удэ, Городок городуудта һайн түхеэрэлгэтэй стадионууд хэгдэнхэй. Аймагай центр бүхэндэ, Тимлюйдэхи цементын заводто, Клюевскэ шпалозаводто, мүн промышленна бусадшье предприятинууд дээрэ спортивна талмайнууд бэлдэгдэнхэй. Республикын олон колхозууд болон һургуулинууд тиимэ талмайнуудтай болоо.

Һүүлэй үедэ хүдөө нютагуудта физкультурно-спортивна хүдэлмэри нилээд һайжараа. Илангаяа Иволгын, Заиграйн, Сэлэнгын, мүн бусад аймагуудта хүнгэн атлетикээр, велосипедээр, волейболоор, бүхэ барилдаагаар, һур харбалгаар, мори урилдалгаар болоһон мүрысөөнүүд олон хүн зоной анхарал татаа.

Спортивна барилганууд республика доторнай ехээр хэгдэнэ. Спортдо хабаатай элдэб хэрэгсэл ехээр асарагдана.

Гэхэ зуура, физкультура болон спортдо туйлагдаһан амжалтануудаа тэмдэглэхэ зуураа, республикымнай физкультурнигууд бии байһан дутуу дундануудаа элирүүлжэ, тэдэниие ойрын сагта зайсуулха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, физкультура болон спортымнай хүгжэлтэ Парти, Правительствынгаа мүнөө үеын эрилтэдэ үшөөл хүрэжэ шаданагүй, бүри олон зон энэ хэрэгтэ хабаадуулагданагүй. ГТО-гэй тэмдэгтэн, тэрэшэлэн разрядтан үсөөн лэ гээшэ. Улан-Удын, Хэжэнгын, Прибайкальска, Закаменай, Кударын аймагуудай физкультурын комитедүүд энэ талаар ехэ юумэ хэнэгүй. Байкало-Кударын, Курумканай, Хориин, Ториин аймагуудта элдэб спортоор мүрысөөн багаар хэгдэнэ, тренер болон ниитын инструкторнууд муугаар бэлдэгдэнэ.

Аймагууд, городуудай физкультура болон спортын зарим коллективүүд, «Динамо», «Урожай», «Локомотив» гэжэ спортивна бүлгэмүүд залуушуулай махабадые хүмүүжүүлхэ талаар мүртэй юумэ хэнэгүй, тэдэнэртэ зүбшөөл заабари үзүүлдэггүй байха юм.

Зарим предприятинуудай комсомолой, профсоюзна организацинууд залуушуулые спортдо хабаадуулха талаар физкультурна коллективүүдтэ туһаламжа үзүүлнэгүй. Гадна, зарим газарта һургуулиинхид болон үхибүүдэй дунда физкультурна хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитет, мүн тэрэнэй нютагуудтахи органууд физкультурна хүдэлмэриие үшөөл һулаар хүтэлбэрилнэ гээшэ. Физкультура болон спортдо олон зон, илангаяа колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэд муугаар хабаадуулагдана. Бурят арадай спорт—бүхэ барилдаан, һур харбалга ехэ удаанаар хүгжөөгдэнэ. Профсоюзна организацинуудшье физкультурна коллективүүдээ һулаар хүтэлбэрилнэ. Зарим предприяти дээрэ физкультурна хүдэлмэри оройдоо ябуулагданагүй. Илангаяа холын модошод спортивна талмай, хэрэгсэлгүй дээрэһээ спортдо хабаадалсаха аргагүйдэнэ.

Саашадаа иимэ дутагдалаа усадхаха ёһотойбди. Бүхы предприятинууд болон организацинуудта физкультурна коллективүүд байгуулагдажа, һайнаар хүдэлдэг болохо зэргэтэй.

Физкультурна организацинууд городууд болон хүдөө тосхонуудай залуушуулые физкультура болон спортдо олоор хабаадуулжа, олон зоной хабаадалгатай мүрысөөнүүдые хэжэ, ГТО-гэй тэмдэгтэниие олошоруулха зэргэтэй.

Илангаяа һургуулинуудай, техникумүүдэй, дээдэ һуралсалай газарнуудай һурагшад физкультура һайнаар шудалха ёһотой.

Мүнөөдэр һайндэрөө тэмдэглэжэ байһан манай физкультурнигууд республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта фабрика, заводууд дээрэ, колхоз, совхозуудта, РТС, МТС-үүд дээрэ габшагайгаар хүдэлжэ, орон дотороо коммунизм байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана.

М. ХАБАЛОВ, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ.

Кяхтын силлиманидай уурхайн дэргэдэ баригдаха шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэришэдэй ажаһууха поселок удэр ерэхэ бүри үргэдэжэ байна. Культурна ажаһуудалай, байрын гэрнүүд эндэ олоор баригдана. Георгий Григорьевой хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада байрын гэрнүүдые түргөөр барижа, даалгабаряа үдэр бүри хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** байрын гэрнүүдые барилга харуулагдана.

Ф. Сорокиной фото.

Модошодой амжалта

Черемуховска леспромхозой модошодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Каракуль гэжэ пунктын коллектив түрүүлжэ ябана. Тус коллектив модо шэрэлгээр энэ жэлэй түрүүшын найман һарынгаа түсэб дүүргээд, мүнөө сентябриин түсэбөөр ажаллажа байна.

Һаяхан эндэ хамтын суглаан боложо, модо бэлэдхэлэй энэ пунктын коллективтэ леспромхозой болон профсоюзай комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Энэ тугые абаха зуураа, пунктын начальник нүхэр Агильдин жэлэйнгээ түсэб Агуухэ Октябриин һайндэр хүрэтэр дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур зургаан мянган кубометр модо Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта үгэхэбди гэжэ коллективэйнгээ үмэнэһөө мэдүүлбэ.

Мүнөө эндэ мүрысөөн улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ байна. Нүхэр Назимов бригадиртай ашаалагшадай бригада халаан соогоо хоёр нормо хүрэтэр дүүргэнэ. Модо таллуулдаг трактористнууд нүхэд Разуваев, Тихонов, Козлов болон бусад үдэрэйнгөө даалгабари 150—160 процент дүүргэнэ.

Н. Тюрнев.

Эжэл гурбан һаалишад

Борьёогой «Эрдэм» колхозой Эрээн Үбэр гэжэ газарта колхозой нэгэ гүүртэ байрланхай. Тэндэхи һаалишад үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Залуу һаалишад, комсомолшууд Долгор Цыренова, Раиса Лудупова, Ольга Банзаракцаева гэгшэд оролдосотой һайн ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

Эдэ эжэл гурбан һаалишад тус бүридөө 13—14 үнеэ даажа абанхай.

Үнгэрһэн 7 һара 10 үдэрэй туршада Р. Лудупова үнеэн бүриһөө 1137 литр, Д. Цыренова—1135 литр, О. Банзаракцаева—923 литр һү һаагаад байна.

Мүнөө эдэнэр үдэртөө үнеэн бүриһөө 8—10 литр һү һаана. Энэ жэлэй туршада залуу һаалишад тус бүридөө 1800—2000 литр һү һааха уялгатайгаар ажаллана.

Д. Цыремпилов.

Зэдэ.

Тобшо һонин

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай нэгэдэхи бригадада гаһайн байра шулуугаар баригдажа байна. Энэ байрада 40 толгой үүлтэртэ эхэ гаһай байлгагдахаар хараалагдана. Тэндэ гаһайн эдеэ шанаха кухни, ороһо таряа ууралаар дэбтээхэ запарник гэхэ мэтэ түхеэрэгдэхэ юм. Энэ шэнэ байрань үбэл болотор дүүргэгдэхэнь.

Г-Ц. Доржиев.

***

Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 175 центнер нооһо гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, 178 центнер тушаагаа.

Ж. Бадмаев.

***

Улан-Удын хэлхеэ холбооной конторын 38 хүдэлмэрилэгшэд Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалга болон силос даралгадань туһаласаба. Тиихэдэ нүхэд Черкасов, Перков, Нохрин, Хомяков болон бусад хододоо 1,5—2 нормо дүүргэоэ.

С. Новак.

***

Түнхэнэй РТС-эй хүдэлмэришэд амаралтынгаа үдэрнүүдтэ «Путь Ленина» колхоздо гаража, 65 гектарта үбһэ хуряагаа.

Б. Бирбаев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжа

УЛАН-БАТОР, августын 21. (ТАСС). Жэлэй туршада 25 мянган тонно талха татаха шадалтай талханай комбинат Улан-Баторта баригдажа байна гэжэ МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ. Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжаар баригдажа байгаа энэ предприяти мүнөө үеын техникээр түхеэрэгдэнэ. Тус предприяти 1960 ондо бэлэн болохо. Предприятиин бүхы хүдэлмэринь механизацилагдаха. Комбинадта тээрмэ, элеватор, ашаалалгын болон хамһабариин цехүүд, амбаарнууд хабаатай байха юм.

Комбинадта 300 хүн хүдэлмэрилхэ. Мүнөө монголнуудай дундаһаа эндэ хүдэлхэ хүнүүд һургагдажа байна.

КНДР-эй правительство Урда Корейдэ һуудаг хүнүүд тушаа һанаагаа зобоно

ПХЕНЬЯН, августын 21. (ТАСС). Августын 21-дэ Пхеньянда КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй үргэн ехэ заседани болоо.

Урда Корейн ажалшад айхабтар хүндэ хүшэр байдалтай болонхой. Илангаяа үншэрһэн үхибүүд, һурагшад зобоно гэжэ Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен заседани дээрэ хэлэбэ. Американ империалистнуудай, Ли Сын Манай правительствын арадта харша политика ябуулдаг дээрэһээ ороной байдал иигэжэ ехээр доройтон муудаа.

Хүндэ хүшэр байдалда орон һон Урда Корейн хүн зондо туһаламжа үзүүлхэ тухай дурадхал Ким Ир Сен оруулба.

КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинет Урда Корейн ажалгүй хүнүүдтэ, үншэн хэнзэ, үлэсхэлэн хооһон һурагшадта туһаламжа үзүүлхэ гэһэн Хойто Корейн арад зоной һаналые хүсэлдүүлэн, тэдээндэ 150 мянган сек барайгар, 5 миллион метр бүд, 10 мянган тонно загаһа, 4 миллион паар гутал миин үгэхэ гэжэ шиидхэбэ гээд Ким Ир Сенэй элидхэлээр абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Гадна, КНДР-эй правительство Урда Корейн үншэрһэн үхибүүдые хүмүүжүүлхэеэ абахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ. Мүн Урда Корейн дээдэ һургуулинуудта мүнөө һуража байһан гү, али саашадаа һураха 3 мянган студентнэртэ һара бүри мянган вон стипенди үгэжэ байха гэжэ шиидхээ.

Америкын солдадууд Ливанда зоргоороо аашална

БЕЙРУТ, августын 21. (ТАСС). Ливанда ошоод байһан Америкын солдадууд энэ орониие эзэмдэжэ, мэдэлдээ оруулһан юм шэнгеэр аашална. Тэдэнэр Бейрудэй үйлсэнүүдтэ хэрэлдээ наншалдаа үүсхэнэ, эхэнэрнүүдтэ халдана, архидана.

Бейрудэй бүлэг зон тэдэнэй иимэ муухайгаар аашалхыень харахадаа тэсэнгүй, августын 20-до Мрейзэ гэжэ кварталда тэдээнтэй зэбсэгтэ тулалдаа хээ. Ливанай 8 хүн шархатаа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сесс

Августын 21-нэй үглөөнэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, августын 21. (ТАСС). Америка, Англиин сэрэгэй Ливан, Иорданида ороһонһоо боложо, Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэ тохёолдоһон шанга байдалые ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо тусхай сесси дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ августын 21-нэй үглөөнэй заседани дээрэ дүүрэбэ. Түрүүлэн үгэ хэлэһэн Бельгиин делегат баруунай 7 ороной оруулһан резолюциин проектые һайшаагаа. Гэбэшье, энэ проект голосованяар абтахагүй байна гэжэ мэдэхэдээ, тэрэниие зохёогшод проектээ голосованида табихагүй ха гэжэ олонхи делегадууд хэлэнэ. Гэхэтэй хамта, араб оронуудай зохёоһон резолюциин проектые олонхи делегадууд дэмжэнэ. Араб оронуудай проект хуулита ёһоор оруулагдаадүй. Тиигэбэшье, тэрэнэй удхань мэдэгдээ. Энэ проектын «7 оронуудай» оруулһан проектһээ удхаараа тон ондоо байхаһаа гадна, тэрэниие бүхы Араб гүрэнүүд дэмжэнэ. Ливан, Иорданиин правительствонуудшье энэ проектые дэмжэнгүй байжа шадахагүй байһанаа мэдэрээ.

Араб оронуудай проектын иигэжэ үргэнөөр дэмжэгдэхые харахадаа, США-гэй делегаци мэхээе хүдэлгэжэ, бидэшье энэ проект дэмжэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Гэхэтэй хамта Ливан Иордани хоёрһоо гадаадын зэбсэгтэ хүсэнүүдые дары түргэн гаргаха гэһэн ямаршье резолюциин проект дэмжэхэгүйбди гэжэ США-гэй делегаци оройдоол хэдэн үдэрэй урда тээ мэдүүлһэниинь һайн мэдээжэ. Мүнөө бүхы араб оронуудай, Азиин болон Латин Америкыншье зарим оронуудай бүхы шахуу делегацинуудай США-гэй баримталжа байгаа һанамжые буруушаажа байхадань, США сухариха баатай болобо.

Араб Зүүн зүгэй оронуудай ямаршье дотоодын хэрэгые түбхын түрүүндэ араб оронуудай Лиги шиидхэхэ ёһотой гэжэ Судан тоолоно гээд Суданай Гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Ахмед Махгуб мэдүүлбэ. Мүн Ливан Иордани хоёрһоо гадаадын сэрэгые гаргаха гэһэн эрилтэ бидэнэр сүм дэмжэнэбди гэжэ тэрэ хэлээ. Гэбэшье, гадаадын сэрэгэй тэндэһээ гаргагдахада, Дүтын Зүүн зүгэй бүхы асуудалнууд шиидхэгдэшэхэ юм гэжэ ойлгожо болохогүй гээд Ахмед Махгуб мэдүүлбэ.

Араб гүрэнүүдэй экономическа хүгжэлтэ тухай болон бусад дотоодын асуудалнууд Генеральна Ассамблей дээрэ бэшэ, харин араб гүрэнүүдэй Лиги дээрэ хаража үзэгдэхэ ёһотой гэжэ Махгуб үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Араб оронуудай дэмжэхэ ямаршье резолюциин проектые манай делегаци дэмжэхэ юм гээд Непалай делегациие толгойлогшо Ришикен Саха мэдүүлээ.

Үглөөнэй заседаниин һүүл багаар Болгариин Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Луканов үгэ хэлэжэ, үсэгэлдэрэй заседани дээрэ демократическа лагериин оронуудые Кубын делегат Портуондо гэгшын хардалга гүрдэлгэ хэһэн үгэдэ тогтожо хэлээ.

Августын 21-нэй үдэрэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, августын 22. (ТАСС). Заседаниин эхиндэ Суданай Гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Махгуб үгэ хэлэжэ, бүхы арбан араб гүрэнүүдэй зүгһөө (Ирак, Иордани, Ливан, Ливи, Марокко, Саудовска Арави, Судан, Тунис, ОАР, Йемен) резолюциин шэнэ проект оруулаа. Ливан Иордани тушаа ООН-эй Уставай гол ёһонуудые дүүргүүлхэ, эдэ хоёр оронһоо гадаадын сэрэгые түргөөр гаргуулха талаар бодото хэмжээ абахыень ООН-эй генеральна секретарьта тус проект соо дурадхагдана. Энэ дурадхалай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай элидхэл генеральна секретарь 1958 оной сентябриин 30-һаа хойнотонгүй бэлэдхэхэ ёһотой гэжэ резолюциин проект соо хараалагдаба.

ООН-до түлөөлэгдэһэн бүхы араб оронууд, тэрэшэлэн энэ организацида түлөөлэгдөөгүй арабууд проектын дурадхагдажа байгаа энэ резолюциие нэгэн дуугаар дэмжээ гэжэ Суданай Гадаадын хэрэгүүдэй министр онсолон тэмдэглээд, мүн лэ иигэжэ тус проектые нэгэн дуугаар дэмжэхыень Генеральна Ассамблейн бүхы гэшүүдые уряалаа.

Удаань Норвегиин түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ, араб оронуудай оруулһан проектые манай ороной оруулһан проектһээ урда голосованида табихые арсахагүйбди гэжэ хэлэбэ.

США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес араб оронуудай дурадхаһан резолюциин проектын түлөө дуугаа үгэхэбди гэжэ хэлээ. Мүн Англиин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Ллойд баһа тиимэшүүгээр хэлээ.

10 араб гүрэнэй хоорондоо хэлсэжэ дурадхаһан резолюци зарим таладаа баларшаг удхатай байбашье, Дүтын Зүүн зүгһөө Америка, Англиин сэрэгые дары түргөөр гаргаха гэһэн Генеральна Ассамблейн гол зорилготой тааралдана гэжэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хэлэбэ. Энэ талаараа тус проект Советскэ Союзай оруулһан дурадхалтай а… байна.

Америка, Англи элдэб эсын … таг дурдан, сэрэгээ араб орон… һаа түргөөр гаргуулхагүй … оролдохогүй бэзэ гэжэ найд… байһан тухайгаа А. А. Громыко … дүүлээ.

Хэрбээ Америка, Англиин пра… тельствонууд Генеральна Асса… лейн мүнөө абаха шиидхэбэрии… дэб шалтаг дурдан дүүргэнгүй, … ван Иордани хоёрһоо сэрэгээ уд… гаргажа үгөөгүй һаань, Сове… правительство энэ асуудалые Г… ральна Ассамблейн ээлжээтэ се… дээрэ үшөө дахин табиха гэжэ А… Громыко хэлэбэ.

Мүнөө араб оронуудай һана… нэгэдэжэ, резолюциин проект ор… лаад байхадань, заатагүй сове… проект голосованида түрүүн та… даха ёһотой гэжэ советскэ деле… идхахагүй гээд А. А. Громыко … дүүлбэ. Араб оронуудай оруу… резолюциин проектын абта… ООН-эй бүхы гэшүүн-оронууд, … ООН-до түлөөлэгдөөгүй орон… энээниие ехээр һайшаан угтаха… жэ Громыко мэдүүлбэ.

Цейлон, Япон, Инди, Филип… Голланди, Австрали, Бельги, Са… вадор, Югослави, Чехословаки, … ци, Израилиин делегадууд засе… дээрэ үгэ хэлэжэ, Араб гүрэнүү… дурадхаһан резолюциин проек… дэмжэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Тиигээд араб оронуудай резо… циин проект голосованида таби… жа, нэгэн дуугаар абтаа. Тэрэ… түлөө 80 делегат дуугаа үгөө.

Норвеги болон бусад орону… оруулһан проект, мүн Сове… Союзай дурадхаһан проект гол… ванида табигдаагүй.

Дүтын Зүүн зүг тушаа асууда… резолюциин абтаһанай һүү… мандатна комиссиин элидхэл ба… ламжада табигдаба. Тус коми… ООН-до хуули бусаар шэбээ… байһан Чан Кай-шиин түлөөлэг… эндэ һууха эрхэтэй гэжэ мэдэр… Венгриин делегациин түлөөлэ… ямаршье үндэһэгүйгөөр һэжэглэ… байна.

Мандатна комиссиин элидхэл… шаа Индиин делегат, мүн Венгр… Гадаадын хэрэгүүдэй министр … дре Шик, Советскэ Союзай тү… лэгшэ А. А. Соболев, США-гэй … лөөлэгшэ Лодж, мүн Индоне… ОАР, Непал, Цейлон, Камбоджа… Чехословаки, Польша, Болга… Албаниин, тэрэшэлэн Югосла… делегадууд үгэ хэлээ.

Тиигээд мандатна комисс… элидхэл 71 голосоор абтаа. В… риин делегаци энэ элидхэлые … руушаан голосовалаа.

Энээгээр ООН-эй Генеральна … самблейн онсо тусхай сесси дү… бэ.

Уһан доогуур ябадаг Америкын атомна лодкын Данида ерэхэеэ байһыень болюулба

КОПЕНГАГЕН, августын 22. (ТАСС). Уһан доогуур ябадаг Америкын «Скейт» гэжэ атомна лодкын августын 28-да Данида ерэхэеэ байһыень, Даниин правительство болюулаа гэжэ Копенгагенай бүхы газетэнүүд мэдээсэнэ. Энэ атомна лодко атомна реактор гээшэ, тиимэһээ тэрэнэй Копенгагенда ерэлгэ аюултай байжа болохо гэжэ Даниин эрдэмтэд тоолоно гээд премьер-министр Хансен газетын корреспондентдэ мэдүүлбэ. Атом … жэлдэг мэргэжэлтэдтэй хөөрэлд… нэйнгөө һүүлээр правительство … атомна лодкын ерэһэнэй хэрэг… ха гэжэ тоолоо гээд Хансен онсо… тэмдэглэбэ.

КОЛОНИАЛЬНА ДАРЛАЛТАДА ЭСЭРГҮҮСЭН ТЭМСЭНЭ

Араб оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе хүсөөр дарахые шэнээр һэдэжэ байһан империализмда эсэргүүсэн, Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй арадуудай хэжэ байгаа тэмсэл эрид шангадаад байна.

Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй район 11 миллион квадратна километр газар дайдатай, 150 миллионһоо үлүү хүн зонтой юм. Дүтын Зүүн зүгэй оронуудта: Арабуудай Нэгэдэмэл Республика (Египетскэ, Сирийскэ районууд), Турци, Ливан, Израиль, Иордани, Ирак, Саудовска Арави, Йемен, Судан, Оман (Маскат), Договорто Оман, Катар, Кувейт, Бахрейн, Лахья (Лахедж) болон Аравийска хахад аралдахи князиин захиргаата бусад жэжэ можонууд, мүн Кипр арал хабаадана. Дунда Зүүн зүгэй оронуудта: Иран, Афганистан, Пакистан (баруун) хабаадана.

Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй оронуудай олонхинь араб оронууд болоно. Тэдэнэй тоодо: Арабуудай Нэгэдэмэл Республика, Иордани, Ливан, Иракска Республика, Саудовска Арави, Йемен, Судан хабаадана. Дүтын Зүүн зүгтэхи эдэ оронууд Арабуудай Зүүн зүг гэжэ нэрлэгдэдэг. Зүүн зүгэй арабуудһаа гадна, Ливи, Тунис, Марокко, Алжир арабуудай оронууд юм. Бүхы араб оронуудай ниитэ газарынь 10 миллионһоо үлүү, хүн зониинь 80 шахуу миллион болоно.

Арабуудай Зүүн зүгэй байгаалиин барагдашагүй ехэ баялигта бүри XIX зуун жэлэй үедэ империалистнууд хара һабараа хүргэжэ эхилһэн юм. Энэ райондохи нефтиин запас 30 миллиард тонно болоно. Энэнь капиталистическэ оронуудтахи нефтиин запасай гурбанай хоёр хубинь юм. Английска болон американска нефтяной монополинууд эндэһээ нефть абадаг болоһоор үнинэй. Дайнай хойто тээхи 11 жэлэй (1946 онһоо 1956 он хүрэтэр) туршада тэдэнэр Дүтын, Дунда Зүүн зүгэй оронуудһаа 1063 миллион үлүүтэй тонно нефть абажа, тэрээнһээ хэмгүй ехэ сэбэр олзо—10 миллиардһаа дээшэ доллар гэхэ гү, али жэл соо дунда зэргээр 900 миллионһоо дээшэ доллар абажа байба. Нефтяной монополинуудай сэбэр олзонь түргэнөөр ургана. 1957 ондо тэдэ оронуудһаа 177 миллион тонно нефть абтажа, сэбэр олзын хэмжээн миллиард хахадһаа холо үлүү гараһан байна.

Байгаалиин баялигаар хэмгүй ехэ Дүтын, Дунда Зүүн зүг хадаа географическашье, сэрэгэй-стратегическэшье талаар тон онсо байдалтай юм. Тэрэ хадаа гурбан түбиин—Европа, Ази болон Африкын уулзуурта, эдэ түбинүүдые холбоһон худалдаа наймаанай дэлхэйн замуудай түб дунда оршоно. Нүгөө талаһаа, Советскэ Союзай хилэдэ ойро оршодог туладань баруун оронуудай империалистнууд социалистическэ лагериин оронуудта эсэргүү сэрэгэй базануудые олоор байгуулхые оролдоно.

Хэдэн арбаад жэлэй туршада империалистнууд Дүтын, Дунда Зүүн зүгые дэлхэйн колониальна системын бата газар гэжэ тоолон, тэндэ дура зоргоороо эзэрхэжэ байгаа. Гэбэшье, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр эндэхи байдал үндэһөөрөө хубилжа, колониальна дарлалтада байһан арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэл һүүлэй үедэ туйлай ехэ амжалта туйлаа. Тиигэжэ арабуудай бэеэ даанхай республиканууд: Египет, Сири, Ливан, Судан бии болоо. Һаяхан Ирак мүн лэ бэеэ даанхай республика болобо. 1946 ондо Трансиордани английска мандадһаа сүлөөрөөд, политическэ талаараа бэеэ даанхай нэрэтэй Иордани гэжэ гүрэн бии болоо һэн. 1951 ондо Ливи, 1956 ондо Тунис, Марокко бэеэ даанхай болоһон байна.

Египедтэ, Сиридэ монархиин усадхагдаһан ябадал империалистнуудта тон шанга сохилто болоо. Эдэ оронуудтахи өөһэдынгөө феодальна туһамаршадые империалистнууд алдаһан байна. Монархита журамай үгы хэгдэһэнэй һүүлээр хүгжэлтын зам эдэ оронуудай үмэнэ нээгдээ.

Арабуудай Зүүн зүгэй арадууд бэеэ даанхай болохотоёо, өөһэдынгөө оронуудтахи феодальна зонхилолгоһоо сүлөөрхэтээ хамта гадаадын капиталда эсэргүүсэн, экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхын түлөө эрид тэмсэнэ. Энэ тэмсэл дундуур феодализмда, империализмда эсэргүү фронт бии болоод, батажажа, үргэдэжэ байна.

Империалистнууд арабуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөниие колониальна аргаар, хүсөөр даража шадахаяа болиходоо араб оронуудые Баруун оронуудай сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулхые оролдоно. Эгээ иимэ зорилгоор Багдадска пакт гэжэ сэрэгэй бүлэглэл 1955 ондо байгуулагдаа һэн. Энэ бүлэглэл араб арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү зорюулагданхай. Гэбэшье, колонизаторнуудай түсэб элирүүлэгдэшоо. Араб оронууд Багдадска бүлэглэлдэ орохоһоо бултадаа шахуу арсаһан байна. Гансал Ирак тэрэнэй хархис хаанай, правительствын гэмээр тэрэ бүлэглэлдэ оруулагдаһан байгаа. Гэбэшье, ирак арад тэрээндэ эсэргүүсэн тэмсэдэг байһан юм.

Араб арадуудые сэрэгэй бүлэглэлдэ оруулжа ядахадаа империалистнууд Дүтын Зүүн зүгтэ хархис добтолго элитээр хэжэ ороо.

«Дүтын Зүүн зүг хадаа нефть худар ошохо түлхиюур гээшэ, тиихэдэ Египет хадаа Дүтын Зүүн зүг худар орохо түлхиюур гээшэ» гэжэ баруун оронуудай пропаганда соносходог байгаа. Тиин Суэцкэ каналай компаниие национальна мэдэлдээ абаха гэжэ Египедэй правительствын шиидхэтэй хамта англо-франко-израильска агрессорнүүд нефтяной монополинуудай эрилтые дүүргэн, Египедтэ дайгаар ороо һэн. Гэбэшье, империалистнуудай хэрэг буруу һүрөө. Египет болон бусад араб арадууд Советскэ Союзда, бүхы түрүү хүн түрэлтэндэ дэмжэгдэн, хархисуудта эсэргүү тэмсэлдэ нягтаар жагсаад, илалта туйлажа гараа.

Суэцкэ кризисэй һүүлээрхи оршон байдалда Англиин, Франциин нэрэ хүндэ Арабуудай Зүүн зүгтэ тон ехээр доошоо унаһан байна. Иимэ оршон байдалда США Дүтын Зүүн зүгтэ «хүтэлбэрилхы үүргые» өөртөө абажа, тэндэ Англиин, Франциин һуурииие эзэлээд, империалистическэ дарлалтые саашань үргэлжэлүүлхэ зорилгоор «Даллесай-Эйзенхауэрэй доктрина» гэдэгые гаргаа һэн.

Ирагай, Ливанай, Иорданиин имагтал хархис, арад зондоо харша зонхилогшод лэ «Даллес-Эйзенхауэрэй доктринын» тала баригшад болоһон байна. Гэбэшье, эдэ оронуудай арадууд бусад араб арадуудтай һаналаа нэгэдээд, английска, французскашье, американскашье империалистнуудай дарлалтаһаа эрид шууд арсаһан байна. Тиигэжэ «Даллес-Эйзенхауэрэй доктрина» Суэцкэ аашалалга шэнги муухайса буруу һүрөө.

1958 оной февральда Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын бии болоһон ябадал американска политикада тон шанга сохилто болоһон байна.

Энэ райондо американска империалистнуудай ябуулжа байһан политикын бүримүһэн бута һүрэһэниие үшөө юун гэршэлнэб гэхэдэ, урда байһан зонхилогшодойнь «Даллес-Эйзенхауэрэй доктринада» хамжаһан Ливанда һаяхан восстани болоо. Тиихэдэ Багдадска пактын түшэг тулгууринь байһан Ирагтахи илзарһан хаанта засаг унагаагдаа.

Энэ оршон байдалда американска, английска империалистнууд Араб Зүүн зүгтэ эб найрамдал сахигшад гээшэбди гэжэ байһан багаа хуулажа хаяад, энэ райондо өөһэдынгөө зорилгые бэелүү… тула араб арадуудта эсэргүү … толго элитээр хэжэ оробо. И… болоһон событи нефтиин моноп… стнуудые ехээр сошордуулаа. … гэхэдэ, США, Англи тэндэхи … тиин баялигые ашаглан, олон … лиардаар олзо абажа байгаа б…

Ливанда, Иорданида ороһон … риканска, английска зэбсэгтэ х… нүүд Арабуудай бүхы Зүүн з… түбхын түрүүндэ Иракска Рес… ликада, Арабуудай Нэгэдэмэл … публикада эсэргүү зорюулагда… Ливанда, Иорданида эсэргү… США-гэй, Англиин зэбсэгтэ доб… го хэһэн, Иракска Республик… Арабуудай Нэгэдэмэл Респуб… да сэрэгэй хүсэ шэглүүлжэ ба… ябадал хадаа, нүхэд Н. С. Хру… Мао Цзэ-дун хоёрой Пекиндэ … заһан тухай албан мэдээсэл … тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Дү… Дунда Зүүн зүгтэхи түгшүүр… байдалые эрид шангадхажа, с… гэй аюулые улам ехэдхэнэ.

Гэбэшье, дай үүдхэгшэ импе… листнуудай түсэбые эбдэхээр … дууд эрид шиидэнхэй. Арабу… Зүүн зүгтэ боложо байһан соб… нууд хадаа национально-сүлөө… гын хүдэлөөн диилдэшэгүй, коло… лизмын саг үнгэрэн ошоо, … хэтэ хүгжэлтын ябасатай таа… дадаггүй колониальна дарлал… хэбээрнь байлгаха гэһэн ямар… һэдэлгэ бэелүүлэгдэхэгүй гэжэ … шэлэн харуулна.

Т. КОЛЕСНИЧЕНК…

Редакторай орлог…
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32-74, отв секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00820. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 3174.